Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 15 (3516) 18 ЧОРШАНБА ЯНВАРЬ 1978 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади

Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Беш йилликнинг уч йили плани— СССР Конституцияси кунигача

ЮТУҚЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАБ

«Гордорстройремонт» тресги пойтахтимиздаги илғор ташкилотлардан бири ҳисобланади. Йўлсозлар беш йилликнинг икки йили мобайнида пландан ташқари 2 миллион 547 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этдилар.

Юбилей йилини қувончли якунлаган азаматлар беш йилликнинг учинчи йилини ҳам зарбдор меҳнат йилига айлантириш учун барча бошқарма, участка, бригада, асфальт-бетон ва йўл қурилиши материаллари заводи коллективлари ўртасидаги ўзаро мусобақани қизғин авж олдириб юборишган.

Трестда 30 дан зиёд бригада бўлиб, уларнинг кўпчилиги ўнинчи беш йилликни уч ярим-тўрт йилда бажариш мажбуриятини олишган. Коллектив ўртасида СССР Конституциясининг бир йиллигигача уч йиллик планни бажариш тўғрисидаги ватанпарварлик ташаббусига қўшилган бригадаларнинг сони тобора ортиб бормоқда.

Ҳозирги кунда трестдаги Ю. Новиков, В. Якименко раҳбарлик қилаётган участка ҳамда Н. Йўлчиев. Д. Маннос. Д. Харачис. Р. Майоров. В. Бистров. А. Василев бошчилигидаги бригада коллективлари ана шундай ташаббус асосида иш юритмоқдалар.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

«Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 4-цехининг илғор ишчиси Юлия Александровна Антонова ўз касбини пухта эгаллаб олган. Шунинг учун у кундалик нормасини мунтазам 130 процентга етказиб бажаради. Шу корхонада 1948 йилдан бери меҳнат қилиб келаётган Антонова ўз касби сирларини ёшларга сидқидилдан ўргатмоқда.

СУРАТДА: Ю. Антонова.

И. Шоиноғомов фотоси.

Сифат ва самарадорлик— асосий шиоримиз!

ШАҲРИМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ «1978 ЙИЛ ПЛАНИНИ ТЎЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИШ УЧУН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ АВЖ ОЛДИРИШ ҲАМДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ВА ИШ СИФАТИНИ ОШИРИШ УЧУН КУРАШНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ МАКТУБИНИ ҚИЗҒИН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР.

КОМСОМОЛ-ЁШЛАР АҲДИ

Тошкент агрегат заводида 15 та комсомол-ёшлар бригадаси меҳнат қилади. Ана шу бригадаларнинг 5 таси СССР янги Конституциясининг бир йиллигига қадар беш йилликнинг уч йили топшириғини бажариш ташаббуси билан чиқди. Айниқса, бунда Э. Тугушев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси бошқаларга намуна бўлмоқда. Бригада биргина 10-цехда эмас, заводдаги энг илғор коллективлардан ҳисобланади. Ёш агрегатчилар корпус буюмларини йиғиш бўйича смена топшириғини 1,5 баравар бажаришяпти. Ҳозир коллективнинг бирдан бир мақсади маҳсулотни биринчи тақдимда топшириш билан бирга, маррага биринчи бўлиб етиб бориш.

МУСОБАҚА ТУФАЙЛИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисидаги Мактуби «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи томонидан якдиллик билан маъқулланди ва қўллаб-қувватланди. Мактубда ҳар бир коллективнинг йилнинг дастлабки кунларидан бошлаб план топшириқлари ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун ишни аниқ маромда олиб бориши ютуқлар гарови эканлиги мутлақо ҳаққоний равишда баён этилган.

Бунга бирлашмамиз коллективининг юбилей йилида социалистик мусобақа туфайли эришган ютуқларини — планга қўшимча қарийб уч миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишга эришганлигини яққол мисол келтириш мумкин.

Трикотажчилар коллективи ана шу ютуқларни мустаҳкамлаб, 1978 йилда планга қўшимча 2,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш мажбурияти олди. Биз йилнинг бошиданоқ самарали ва сифатли ишни таъминлаганимиздагина, ана шу юксак маррага эриша оламиз. Бунинг учун ўзаро социалистик мусобақа асосий омил бўлиб қолади. Бу социалистик мусобақа корхонамиз меҳнаткашлари ўртасида «Беш йилликнинг уч йили плани — СССР Конституцияси кунигача!» шиори остида ўтади. Ҳозир бирлашмада 20 дан ортиқ бригада ана шундай мусобақага қўшилган. Бунга А. Сеутова бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасини, экспериментал цехидаги ва бошқа цехлардаги комсомол-ёшлар бригадаларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Ш. ХОЛМУҲАМЕДОВА,
«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси тўқувчиси, шаҳар Совети депутати.

Муҳим вазифа

КПСС Марказий Комитети. СССР Министрлар Совети. ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига. меҳнаткашларга Мактуби билан корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари атрофлича танишиб чиқдилар. Бу қимматли ҳужжатда ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида самарадорлик учун актив курашиш, маҳсулот сифатини муттасил яхшилаш, унинг техникавий даражасини, пишиқ-пухталиги ва чидамлилигини ошириш бўйича изчил кураш олиб бориш асосий вазифалардан қилиб қўйилган. Шаҳримиздаги барча саноат корхоналари коллективлари сингари комбинатимиз меҳнаткашлари ҳам партия олдинга қўйган бу вазифаларга ҳамиша зўр эътибор бериб келяпти.

Корхонамизда янги йил учун белгиланган ташкилий-техник тадбирлар планида шолини саралаш ва оқлаш цехларида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш имконини берадиган бир қатор янги машина-ускуналарини ўрнатиш, технологияни такомиллаштириш, қўл меҳнатини камайтириш бўйича тадбирлар белгиланган. Коллективимиз бу тадбирларни тўла амалга ошириш учун барча чораларни кўради.

Корхонамизда 1978 йил яхши бошланди. Ҳамма цехлар ва участкаларда меҳнат юксак унум билан давом этяпти. Ишнинг ҳозирги суръатлари январь ойи учун белгиланган топшириқни анча ортиги билан бажариш имконини беради.

Р. Муҳаммадэянов, А. Шокиров бошлиқ бригадалар вақтдан унумли фойдаланиб ва ускуналарнинг бетиним ишлашини таъминлаб, смена топшириқларини 120—130 процент бажаришга муваффақ бўлишяпти. Бу коллективларнинг умумий муваффақиятимизга қўшаётган ҳиссаси салмоқли. Комбинат партия ва касаба союз ташкилотлари бутун коллективда мана шу бригадаларнинг илғор тажрибасини кенг ёйиш, ўзаро социалистик мусобақани авж олдириш бўйича ташкилий-сиёсий ишларни кучайтиришяпти.

А. ИВАНОВ,
4-дон маҳсулотлари комбинатининг директори.

40 МИЛЛИОН ҒИШТ

БУГУН

3-ғишт заводи коллективининг январь ойи бошидан бери ишлаб чиқариб, шаҳримиздаги қурилиш объектларига юборган ғишти 40 миллионга етди.

Меҳнатни сирғалувчи график асосида ташкил қилган ғиштчилар хумдонларнинг бетиним ишлашини таъминлаб, қурилиш ташкилотларидан келаётган буюртмаларнинг тез ва соз бажарилиши учун интилишяпти.

Завод коллективи юбилей йилини муваффақиятли якунлади. Йиллик топшириқ 16 декабрда бажарилиб, ой охиригача планга қўшимча 105 минг сўмлик ғишт, керамзит блоклар, пардоз плиталари ишлаб чиқарилди.

Беш йилликнинг учинчи йилида коллектив янада зўр ғайрат билан меҳнат қиляпти. Заводдаги пардозлаш плиталари, керамзит блоклар цехи ҳамда Ҳ. Қулбоев бошлиқ ғишт тахловчилар бригадаси беш йилликнинг уч йили топшириғини СССР янги Конституциясининг бир йиллиги кунигача бажариш мажбуриятини олишди.

ОЛИМЛАРНИНГ ИШ ЎРНИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги Мактуби ҳар биримизни ўз иш ўринларимиздаги резервлардан тўлароқ фойдаланишга даъват этади. Олимларнинг иш ўрни эса илм-фан ютуқлари жорий этилаётган лабораторияда ҳам, заводда ҳам, далада ҳам бор. Биз билан ҳамкорлик қилаётган деҳқонлар, приборсозлар, лойиҳачилар одатда институтда тавсия этилган ва тажриба полигонида синаб кўрилган таклифларни бажонидил қабул қилмоқдалар. Иситадиган гелиоустановкалар, уруғлик сифатини ошириш учун импульс нуридан фойдаланувчи агрегатлар, ипак пахта экиладиган далаларни шимолга суришга имкон берувчи даладарни кунгай қилиш методлари ҳаётга шу тахлитда йўлланма олди.

Лекин биз қуёш энергетикасининг жуда катта резервларини ўзлаштириш йўлида дастлабки қадамларнигина қўймоқдамиз. Назарий ечимлар ва экспериментларнинг кўрсатишича, гелиотехника халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида амалда муҳим ўрин эгаллай олади. Биз сабзавот теплицаларида, оқсилли ва витаминли озуқа-хлорелла етиштириладиган установкаларда қуёш энергиясидан самарали фойдаланишга имкон берувчи методлар ва конструкторлик ечимларини шу йилиёқ фойдаланиш учун қишлоқ хўжалиги ходимларига топширишни мўлжаллаб турибмиз. Лойиҳа институтлари билан биргалашиб, «офтобли уйлар» қуриш борасида тавсиялар тайёрланадики, унда гелиоустановкалар ҳам иссиқлик, ҳам совуқлик билан таъминлайди. Ижодий режаларимизда қуёш нурини электр энергиясига айлантирувчи янги қурилмалар, рўзғор гелиоприборларини ясаш ишлари бор.

Ғ. УМАРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институти гелиофизика бўлимининг мудири.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ЭСТРАДА САНЪАТИНИНГ ҲАР ЙИЛГИ РЕСПУБЛИКА КОНКУРСЛАРИНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Кейинги йилларда республикада эстрада санъатининг ҳар хил турлари ва жанрлари тобора кенг ривож топмоқда. Эстрада қўшиғини ижро этувчи вокалчилар, раққослар, эстрада ансамблларининг музикантлари профессионаллар орасида ҳам, шунингдек бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари орасида ҳам кўпаймоқда, уларнинг кўплари турли халқаро. Бутуниттифоқ конкурсларида қатнашиб, совринли ўринларни олдилар. Эстрада санъати халқ орасида жуда манзур бўлмоқда ва меҳнаткашларни эстетик жиҳатдан тарбиялашнинг муҳим воситаси бўлиб хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети эстрада санъатини янада ривожлантириш. ёш талантларни аниқлаб. профессионал концерт коллективлари учун танлаб олишнинг самарали системасини вужудга келтириш, республика бадиий ўқув юртларида истеъдодли ёшлар орасидан ижодий ходимлар тайёрлашни яхшилаш мақсадида 1978 йилдан бошлаб ҳар йили эстрада санъатининг республика конкурсларини ўтказишга қарор қилди.

Конкурсни уч даврада: биринчисини—районларда, шаҳарларда (март-апрель): иккинчисини —(район. шаҳар конкурсларининг ғолиблари) — Тошкент. Сирдарё областлари бўйича Янгийўл шаҳрида (май): Андижон. Фарғона. Наманган областлари бўйича Фарғона шаҳрида (июнь): Жиззах. Самарқанд, Бухоро областлари бўйича Самарқанд шаҳрида (июль), Қашқадарё. Сурхондарё областлари бўйича Қарши шаҳрида (сентябрь): Қорақалпоғистон АССР. Хоразм области бўйича Нукус шаҳрида (август): Тошкент шаҳри бўйича (сентябрь) ўтказишга қарор қилинди. Учинчи давра ҳамда лауреатлар ва дипломантларнинг (зоналар ва Тошкент шаҳри ғолибларининг) якунловчи концерти октябрь ойининг иккинчи ярмида Тошкент шаҳридаги Свердлов номли концерт залида ўтказилади.

Конкурсни тайёрлаш ва ўтказиш Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги. Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, республика Композиторлар союзи. Театр жамияти зиммасига юкланди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига эстрада санъати республика конкурсининг низомини ишлаб чиқиш, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети. республика Композиторлар союзи, театр жамияти билан биргаликда етакчи маданият арбобларини конкурснинг биринчи ва иккинчи davraларини тайёрлашда амалий ёрдам бериш учун жойларга юбориш таклиф этилди. Конкурснинг якунловчи даврасида қатнашиш учун совет ва чет эл эстрадасининг таниқли артистларини таклиф этиш белгиланди. Москвадан, Ленинграддан ва қардош республикалардан келадиган таниқли композиторлар, хореографлар, вокалчилар жюри составига киритилади.

Республика, область, шаҳар ва район газеталарига, ЎзТАГга. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига эстрада санъати республика конкурсига тайёргарлик ишларини ва унинг ўтказилишини мунтазам равишда ёритиш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети 1978 йилда Тошкент маданий-оқартув техникуми ҳузурида эстрада санъати студиясини, Ҳамза номидаги республика музика билим юртида эстрада санъати бўлимини очишни. Маданият министрлигида республика. Бутуниттифоқ, халқаро конкурслар ва фестиваллар бўлимини тузишни мақсадга мувофиқ деб топди.

Область, шаҳар, район партия комитетларига. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига. область, шаҳар ва район ижроия комитетларига конкурсни ташкилий ва ғоявий жиҳатдан юксак даражада тайёрлаш ва ўтказишда амалий ёрдам бериш, унинг биринчи ва иккинчи даврлари учун ташкилот комитетлари тузиш, уларнинг иши устидан доимий назорат қилиб туриш таклиф этилди.

ХИЗМАТ МАДАНИЯТИНИ ОШИРАМИЗ

Бутун совет халқи, барча меҳнаткашлар қаторида Тошкент метрополитени бошқармаси коллективи ҳам КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашларига Мактубини зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Бу муҳим ҳужжат метрочиларимиз томонидан қизғин ўрганиб чиқилди ва тўла маъқулланди. Унда мамлакатимиз турли ишлаб чиқариш экономика ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида иш самарадорлигини оширишнинг барча резервлари кўрсатиб берилган, халқ хўжалигининг айрим тармоқларини ривожлантиришга халақит бераётган муаммолар, фойдаланилмаётган резервлар очиқ-равшан айтиб ўтилган. Бу муҳим ҳужжатда **«Халқ хўжалиги самарадорлигини ошириш транспорт системаси ишини жиддий равишда яхшилашни талаб қилади»** дейилган.

Мен метрочи бўлганим учун ҳам ушбу Мактубда темир йўл транспорти ишини яхшилаш юзасидан айтиб ўтилган фикрлар катта таассурот қолдирди. Чунки метрочи бу асли темирйўлчи демакдир. Мен кўп йиллар Тошкент темирйўлида машинист бўлиб ишладим. Эндиликда метрополитен машинистиман.

Бизнинг метромиз ҳали ёш, у ўтган йилдан бошлаб Тошкент аҳолисига хизмат кўрсатмоқда. Ҳали бизнинг олдимизда ҳам кўп ишлар турибди. Биз ҳозир ҳамшаҳарларимизга хизмат кўрсатиш маданиятини янада ошириш учун ҳаракат қиляпмиз.

Коллективимиз 1978 йил ишлаб чиқариш планларини ошириб бажариш ва шаҳримиз аҳолисига юксак намунали хизмат кўрсатиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юборди. Бу биз метрочиларнинг ҳукуматимизнинг совет халқига Мактубига амалий жавобимиз бўлади.

А. ИСМАТУЛЛАЕВ,
Тошкент метрополитени машинисти.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИГИ

КУТУБХОНА ОЧИЛДИ

БУГУН

Ленин районидаги Қўйлиқ массивида яна бир янги маданият ўчоғи эшиклари очилди. У асосан шу массивда бунёд этилган янги уйларга кўчиб келган кишиларга хизмат кўрсатадиган кутубхонадир.

Янги маданият ўчоғига 2 мингга яқин турли сиёсий, бадиий, илмий-оммабоп китоблар берилди. Бу ерда СССР Конституциясини ўқувчилар ўртасида пропаганда қилиш. Совет Армиясининг 60 йиллиги олдидан маданий тадбирлар ўтказиш ишлари олиб борилади.

СУРАТДА: «Ташгазаппарат» заводи йиғув цехининг зарбдор жойловчи слесари коммунист Давлат Тўхтаев янги уч камфорали газ плиталарини жўнатишга ҳозирлик кўрмоқда. Илғор ишчи иш вақтидан унумли фойдаланаётганлиги туфайли смена-ойлик топшириқларини мунтазам бир ярим баробар адо этмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ЖАНГОВАРЛИК ҲИКОЯСИ

БУГУН

Округ офицерлар уйида Совет Армиясининг ветеранлари билан тантанали учрашув маросими бўлиб ўтди. Бу ерга таклиф этилган нуроний кексалар Туркистонда Советлар ҳокимиятини ўрнатишда олиб борилган қаҳрамонона курашларда қатнашган гражданлар урушининг собиқ солдатларидир.

Учрашувда 1918 йилдан КПСС аъзолари С. О. Паршин. Н. Ризаев, 1900 йилдан КПСС аъзоси В. П. Михайлов ва бошқалар қатнашдилар. Улар залга тўпланган 4-ҳунар-техника билим юрти, кино техникуми ўқувчиларига Совет Армиясининг ташкил топиши, гражданлар уруши йилларининг зафари, Улуғ Ватан урушининг ғалабаси ҳақида гапириб бердилар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети 1978 йилда енгил саноат ва озиқ-овқат саноати тармоқларида янги қувватларни ишга тушириш ва ўзлаштиришни жадаллаштириш учун республикадаги қурилиш, монтаж, лойиҳа ташкилотлари ва саноат корхоналарининг олган социалистик мажбуриятларини кўриб чиқди ва маъқуллади.

Қурилиш, монтаж, лойиҳа ташкилотлари ҳамда енгил саноат, пахта тозалаш саноати, мебель ва маҳаллий саноат, «Узплодоовощвинпром» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Балиқ хўжалиги давлат комитети, Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги министрликлари саноат корхоналари ҳамда асбоб-ускуна етказиб берувчи корхоналар коллективларининг 1978 йилда қурилиш муддатларини қисқартириш, уларни ишга туширишни тезлаштириш, янги ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштириш ва мавжуд қувватлардан яхшироқ фойдаланиш юзасидан ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятлари бугун тонгги газеталарда эълон қилинган.

● КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 17 январь куни Монголия Халқ Республикасининг Тошкентдаги бош консули Цэвээний Цэрен-Очирни қабул қилди.

Дўстона суҳбат чоғида Ш. Р. Рашидов Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасида тинмай мустаҳкамланиб бораётган алоқалар ва қардошларча ҳамкорликнинг катта аҳамиятга молик эканлигини таъкидлаб ўтди.

Москвада кўрсатилади

Совет Армияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан Ватанимиз пойтахти Москвада февраль ойида Бутуниттифоқ рассомларининг катта тасвирий санъат кўргазмаси очилади. СССР Маданият министрлиги ва СССР Рассомлар союзи Ўзбекистоннинг мўйқалам усталарини ҳам ўз асарлари билан ана шу кўргазмада қатнашишга таклиф этган.

БУГУН

республика Маданият министрлигининг панорам ва бадиий кўргазмалар дирекцияси махсус экспонатларини Москвага юборди. Бутуниттифоқ кўригида намойишга қўйиладиган асарлар орасида М. Тўхтаевнинг «Область ҳарбий комиссари», Ж. Умарбековнинг «Генерал Миршаропов», республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби С. Абдуллаевнинг «Генерал Норхўжаев», В. Жмакиннинг гражданлар уруши йиллари ҳақидаги «Қизил қишлоқ», П. Красноярцевнинг «Катта йўлнинг даврлари» триптихи ва бошқа қатор картиналар бор.

телетайп лентасидан

● **БУДАПЕШТ.** Венгрия пойтахтини ривожлантиришнинг бу йилги плани қабул қилинди.

13 мингдан ортиқ оила беш йилликнинг учинчи йилида янги шинам уйга кўчиб киради. Обуд, Бекашмедьер, Келенфельд қурилиш районларида чиройли кинотеатр, клуб, мактаб бинолари қад кўтаради. Энг кичкинтой будапештликлар учун 2,600 ўринли болалар боғчалари ва 230 синфхонасига эга бўлган мактаблар қуриш шаҳарни ривожлантириш планида кўзда тутилган.

Бу йил эски кўчаларни реконструкция қилиш, архитектуранинг қадимги ёдгорликларини таъмирлаш ишларига катта эътибор берилади.

● **БУХАРЕСТ.** Руминияда шаҳарлар кўпайиб бормоқда. 1956 йилда 183 та шаҳар бўлса, ҳозир 236 тага етди. Шаҳарларни ривожлантириш ва ободонлаштиришнинг 2000 йилгача мўлжалланган катта программаси ишлаб чиқилган. Фақат Бухарестдагина яна 300 мингга яқин квартира қурилади. 2000 йилгача пойтахт аҳолиси мутахассисларнинг тахминига кўра, 2.260.000 кишига етади ва улар қарийб бир миллион квартирага эга бўлади.

● **ЛОНДОН.** Англия шаҳарларининг маркази, районлари бўшаб қолмоқда. Лондон ва Манчестер, Глазго ва Ливерпуль аҳолисининг аксарияти шаҳардан кўчиб кетишни лозим топмоқда. Англиянинг бир неча аср муқаддам бунёд этилган шаҳарлари замонавий ҳаёт талабларига мос келмай қолди. Кўҳна уйлар нураб, яшаш учун яроқсиз бўлиб бормоқда. Бундан ташқари, шаҳарларга янги медицина муассасалари, мактаблар зарур, лекин уларни қуриш учун жой йўқ. «Таймс» газетасининг маълумотларига кўра, шу боисдан 1966 йилдан 1971 йилга қадар Лондоннинг марказий ва марказга яқин районлари аҳолиси қарийб 30 процент камайган.

Англия шаҳарларининг марказий районлари секин-аста бўшаб боришига турар жой ҳақи ниҳоятда қимматлашаётганлиги ҳам асосий сабаблардан бири бўлмоқда.

● **ОСЛО.** Норвегия пойтахти статистика бюросининг берган маълумотларига кўра, шу йил бошида Ослода 459000 киши, яъни 1967 йилга нисбатан 30.000 кам киши истиқомат қилди. Фақат ўтган йилда Осло аҳолиси 3.000 кишига камайган.

(ТАСС).

• *Партия ахбороти*

БОШ ЙЎНАЛИШ

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1977 йил) Пленуми ва тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг саккизинчи сессияси қарорларидан илҳомланган Октябрь революцияси номидаги тепловоз-ремонт заводи коллективи беш йиллик учинчи йилида янги юксак марраларни кўзламоқда. Бу ерда бўлиб ўтган партия-хўжалик активи йиғилишида корхона бошлиғи Ҳ. Файзуллаев коллективнинг меҳнат муваффақиятлари ва бу йилги режалари ҳақида доклад қилди.

Йиғилишда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, цех ва участкаларни реконструкция қилиш, жиҳозлаш ҳамда бошқа техникавий тадбирлар ҳисобига ўтган йилга нисбатан ишлаб чиқариш ҳажмини йигирма процент ошириш, шунингдек бир қатор муҳим тадбирлар белгиланди.

ЎҚУВ—ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

«Ташсельмаш» заводи партия маорифи кабинети сиёсий ва иқтисодий таълим шохобчаларида машғулотларнинг юксак савияда ўтиши учун ғамхўрлик қилмоқда. Марксизм-ленинизм мактаблари пропагандистлари учун КПСС нинг ташқи сиёсати ва ҳозирги халқаро аҳвол мавзусида, совет турмуш тарзи ҳақида лекция ва суҳбатлар уюштирилмоқда.

Бу ерда мунтазам, ҳар ойда бир марта ўқув самарадорлигини оширишга бағишланган пропагандистлар семинари ўтказиляпти. А. Приходько, В. Шмах сингари малакали пропагандистлар иш тажрибаси кенг оммалаштириляпти.

СЕКРЕТАРЛАР СЕМИНАРИ

Ҳамза районидаги корхоналар ва муассасаларнинг янги сайланган бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг семинари бўлиб ўтди. Унда район партия комитети иккинчи секретари Б. В. Ефремов, Тошкент олий партия мактабининг декани Г. В. Зайцев, район партия комитетлари бўлимларининг мудирлари ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Улар бошланғич партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифаларга тўхталиб, ташкилий-сиёсий ва ғоявий-тарбиявий ишларни ташкил этиш юзасидан тавсияномалар беришди.

С. САИДҲОСИЛОВ.

• *Электр транспорти юксалишда*

Олдинда янги вазифалар

Шаҳар электр транспорти халқ хўжалигининг асосий тармоқларидан бири ҳисобланади. Унинг мукаммал ишсиз саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, ўқув даргоҳлари ва муассасалар ишидаги самарали кўрсаткичларни тасаввур қилиш қийин. Қаердаки пассажир транспорти яхши ишласа, у ерда меҳнат коллективлари юксак кўрсаткичга эришади. Ўқув юртларида ўзлаштириш яхши бўлади. Шу сабабли электр транспорт ходимларининг машаққатли ва фахрли меҳнати пахтакор ва ғаллакор, шахтёр ва металлург, қурувчи ва тўқувчиларнинг меҳнатидай эъзозланади. Ҳолбуки шундай экан, биз электр транспортчилар пойтахтимиз меҳнаткашлари олдида юксак масъулиятни сезиб, ўз фаолиятимизни йилдан йилга такомиллаштириб боришимиз лозим. Деподан кеч чиққан битта трамвай ва троллейбус ёки йўловчилар хизматидан депога барвақт қайтган экипаж юзлаб кишиларнинг дилини ранжитиши билан бирга, уларнинг меҳнатдаги кўрсаткичларига салбий таъсир қилади.

Шаҳримизда ҳар йили қарийб 800 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топшириляпти. Бу ҳар йили 80— 90 минг киши ўз уй-жой шароитини яхшилаб, турар жойини ўзгартирди деган сўз. Шу сабабли пассажир транспортига бўлган эҳтиёж ҳам йилдан-йилга ошиб бормоқда. Партия ва ҳукуматимиз бизнинг масъулиятли ишимизни доим ўзининг диққат марказида тутиб, транспорт корхоналарининг ишини йилдан йилга ривожлантириш тадбирларини белгиламоқдалар.

Тошкент шаҳар электр транспорти Иттифоқимиздаги транспорт корхоналари ичида энг ривожланган, моддий-техника базаси мустаҳкам ташкилотлардан бири ҳисобланади. Ҳозир пойтахтимизда трамвай маршрутларининг узунлиги қарийб 240, троллейбус маршрутларининг узунлиги эса 230 километрга етди. Ҳар куни 29 та трамвай маршрутида 300 га яқин вагон, 18 та троллейбус маршрутида 270 та машина ҳамшаҳарларимизнинг узоғини яқин қилиб, 800 минг йўловчининг электр транспортга бўлган эҳтиёжини қондирмоқда. Юбилей йилида электр транспорти билан 220 миллионга яқин йўловчи ташилди. Ўтган йили Ғафур Ғулом массивида 250 та трамвайга мўлжалланган янги трамвай депосини қуришни бошлаб юбордик. Бу ердаги трамвайларнинг бир йиллик ҳаракати 72 минг километрни ташкил этади.

Бундан ташқари трамвай ва троллейбусларнинг контакт тармоқларини яхшилаш бўйича талайгина ишлар қилинди. 25 километр контакт тармоғи ва 243 километр трамвай йўли капитал ремонт қилинди. 2-Қорақамиш массивини шаҳар маркази билан боғлайдиган 27-трамвай маршрути фойдаланишга топширилди.

Юбилей йилида Тошкент метрополитенининг биринчи навбати ишга туширилганлиги электр транспортчилар «елкасидаги» юкни бирмунча енгиллаштирди. Маршрутларга анчагина ўзгаришлар киритилди. Метронинг кейинги навбатларининг ишга туширилиши ишимизни янада осонлаштириш имконини беради.

Аммо бу шаҳарда электр транспортининг гуркираб ривожланишига ҳалақит бермайди. Учинчи беш йилликда шаҳарда транспортнинг бу турини ривожлантиришга 35 — 36 миллион сўм маблағ сарфланади. Биринчи навбатда электр транспортининг ремонт базасини мустаҳкамлашга эътибор берилади. 1978 йилнинг ўзида капитал қурилиш ва янги ҳаракатлантирувчи составлар сотиб олиш учун 5,5 миллион сўм маблағ сарфлаш кўзда тутилмоқда. Депоиаримиз бу йил 20 та янги трамвай ва 17 та комфортабелли троллейбусга эга бўлади. Тошкент трактор заводининг турар жой массивлари трамвай орқали шаҳар маркази билан туташтирилади. Абай кўчаси орқали Навоий кўчасидан трамвайлар қисқа йўл билан Ленин проспектига уланади. Фарҳод кўчаси — Самарқанд автостанцияси— метрополитеннинг Чилонзор станцияси — 12-квартал оралиғида янги троллейбус маршрути очилади. Назарбек, 26-квартал, Бирлик массивида яшовчи аҳоли ўзаро трамвай орқали алоқа қилиш имконига эга бўлади. Кейинчалик бу янги линия 26-кварталдан Сегизбоев ва Иван Франко кўчалари орқали метрополитеннинг Чилонзор станциясига чиқиб, Мевазор массиви билан уланади. Бу йил ҳаракатлантирувчи подстанцияларни бошқариш телемеханика зиммасига юкланади ва унинг биринчи навбати яқин ойларда ишга туширилади. Бу демак, подстанциялар тўхтаб қолганда уларга киши иштирокисиз марказий диспетчерликдан чора кўрилади. Бундан ташқари трамвай ва троллейбус деполарининг ҳаракати составларини ремонт қилиш, қўлда бажариладиган ишларни механизациялаштириш ва автоматлаштириш бўйича ҳам кўпгина тадбирлар белгиланади.

Кўчаларда электр транспорти ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ҳам долзарб масалалардан бўлиб қоляпти. Бунинг учун биринчи навбатда ҳайдовчилар малакасини тикмай ошириш, транспортнинг ҳамиша юксак техник ҳолатда бўлишини таъминлаш керак.

Шаҳар электр транспортчилари орасида СССР янги Конституциясининг бир йиллигига қадар беш йиллик йўловчилар ташиш планини бажаришга аҳд қилган моҳир трамвай ҳайдовчилар Ҳаким Саидхўжаев, Гулбўстон Воҳидова, Назар Икромов, Зоя Мильдубоева, Мария Донковцева, Раиса Володина, авариясиз юрувчилар мастери Антонина Егоркина, Абдумутал Жўраев, Неъмат Икромов, Наби Раззоқов, Антонина Яроцкая, Ўлмас Рустамов каби троллейбус бошқарувчилар аҳолига юксак маданий хизмат кўрсатишда барчага ибрат бўлиб келмоқдалар. Булар корхонамиз кўп йиллардан бери меҳнат қилиб келаётган, электр транспортида 1 миллион километр атрофида йўл босган, катта тажрибага ва маҳоратга эга бўлган кишилардир. Бу илғорларнинг тажрибасини кенг ёйиш зиммамизга юклатилган вазифаларни муваффақиятли бажаришнинг муҳим омилидир.

Коллективимиз 1978 йилда трамвайлар билан 138, троллейбуслар билан 87 миллион йўловчига хизмат кўрсатиш мажбуриятини олди. Коллективда ҳозир мана шу катта вазифани бажариш учун кураш кучаймоқда. Бошқарма партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари депо коллективлари ўртасида меҳнат беллашувини кучайтириб, йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга интилмоқдалар. СССР нинг янги Конституциясининг бир йиллигини катта меҳнат ютуқлари билан кутиб олиш шаҳарнинг барча меҳнаткашлари қатори, электр транспортчиларнинг ҳам эзгу мақсади бўлиб қолди.

А. МАДАЛИМОВ,
шаҳар трамвай-троллейбус бошқармасининг бошлиғи.

• *Мусобақа кундалиги*

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ЙИЛИ

Республика шаҳарлари ва қишлоқларининг меҳнат коллективларида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида «Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашларига мактуби қизғин қўллаб-қувватланмоқда.

МУСОБАҚАДОШ ДЎСТЛАР

Тошкент экскаватор заводининг энг яхши ишчиларидан бири, универсал токарь Иван Максимович Крахмалев беш йилликнинг сўнгги йили ҳисобига ишлай бошлади. Иван Максимович ўзининг фахрли касбини мукаммал эгаллаб олган. У ўз станогида барча токарлик ишларини бажаради. Лекин ғоят аниқлик, ниҳоятда юқори сифат талаб қилинган операцияларни биринчи навбатда адо этади. Вазни бир неча ўнлаб килограмм келадиган деталларни ишлаш масъулиятли бўлиб, бунда кичик хатога ҳам йўл қўйиш қўплаб металлнинг брак бўлишига олиб келиши мумкин. Аммо Крахмалев бундай ҳолларга сира йўл қўйган эмас. Унинг кунлик графиги минутларгача аниқ белгиланган, қатъий математик ҳисоб-китоб буюмларни нуқул юқори сифатли қилиб ишлашга ёрдам беради.

Иван Максимовичнинг мусобақадош ўртоғи Владимир Трухин у билан ёнма-ён ишламоқда. Бутун иккинчи механика цехи уларнинг мусобақасини кузатиб турибди. Улар ҳамма ишда бир-бирларига кўмаклашадилар. Крахмалев барабанни соф пардозлашда икки минут вақтни тежаб қолди ва ўзининг бу усулини дарҳол Трухинга ўргатди. Трухин ҳам ишда эришган ўз ютуқларини мусобақадош дўсти билан баҳам кўради. Ана шу қалин ҳамдўстлик ҳар икки токарга бир беш йилликда икки шахсий беш йиллик планни бажариш юзасидан зиммаларига оширилган социалистик мажбурият олиш имконини берди.

Корхонанинг бутун коллективи ана шу энг яхши ходимларнинг тажрибасидан фойдаланиб, уч йиллик топшириқни СССР Конституцияси кунигача бажаришга қарор қилди.

ШОИРАДАН ИБРАТ ОЛИБ

Тошкентдаги «Малика» ишлаб чиқариш трикотаж бирлашмасининг тўқувчиси Соня Ягудина 1980 йил ҳисобига дастлабки маҳсулот ишлаб чиқарди. У ана шу муваффақиятга донгдор тўқувчи Шоира Холмуҳамедова тажрибасини ўрганиш туфайли эришди. Шоира Холмуҳамедова республика трикотажчилари орасида биринчи бўлиб машиналарнинг қўшалоқ комплектига хизмат қилишга ўтди.

Соня Шоирадан ибрат олиб, барча операцияларни нормада белгиланганидан икки баравар тезроқ бажаришни ўрганиб, нормада белгиланган иккита тўқиш машинаси ўрнига тўртта машинада ишлай бошлади. Энди у ҳар куни 90 килограммдан кўпроқ полотно ишлаб чиқармоқда.

— Ишда эришилган катта муваффақият, — деди Соня, — айни вақтда зиммага зўр масъулият ҳам юклайди. Ўргатгани учун Шоирага раҳмат. Энди мен ҳам ўз маҳоратимни, илғор меҳнат усулларини ёшларга ўргатмоқчиман.

С. Ягудина янги йилда фабриканинг илғор тажриба мактаби «ўқитувчилари» сафидан ўрин олди. У ёш трикотажчиларга кўп нарсалар ҳақида гапириб бериши мумкин. Бу тўқувчи меҳнатни моҳирлик билан ташкил қилиш, иш вақтини тежаш соҳасида бой тажриба орттирган. Бу эса унга янги йилда юксак маррани белгилаш имконини берди: Соня СССР янги Конституциясининг бир йиллигини шахсий беш йиллик планини бажариш билан нишонлашга қарор қилган.

«Малика» бирлашмаси трикотажчиларидан салкам 20 киши машъаллар Ш. Холмуҳамедова билан С. Ягудинага тенглашишга ҳаракат қилиб «Бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажарамиз» шиори остида ўтказилаётган мусобақага қўшилишди. Улар орасида, Р. Маматкаримова, А. Гладкова, Л. Феоктистова, И. Суздальцева ва бошқалар бор. Бу моҳир трикотажчилар тўрт йиллик топшириқни яқин вақт ичида бажарадилар.

(ЎзТАГ).

• **ВЛКСМ XVIII съезди шарафига**

Ленинчилар ташаббуси

Шаҳримиздаги Ленин районининг қарийб ўттиз минг кишилик комсомол-ёшлар отрядлари партия ва ҳукуматимизнинг 1978 йилда социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисидаги Мактубини зўр кўтаринки руҳда кутиб олдилар. Район комсомоллари ишларини ташкил қилиш бўлимидаги телефонлар кетма-кет жиринглаб турибди. Кўз олдимизда бўлим мудири Фехруз Умаров трубкани олади. Бу сафар В. И. Ленин номли кийимларни якка тартибда тикиш ва уларни ремонт қилиш бирлашмаси комсомол комитетининг секретари Динара Шахаметова яна бир хушхабарни айтди:

— 2-ателье комсомол ташкилоти секретари Валижон Юсупов комсомолларга етакчилик қилиш билан бирга, уларга ўрнак ҳам бўлди. У ВЛКСМ XVIII съезди очиладиган кун— шу йил 3 апрелгача ярим йиллик топшириқни бажариш мажбуриятини олди.

«Шодлик» ательесида комсомол аъзоси тикувчи Шахноза Мўминова ҳам худди шундай мажбурият олди.

В. И. Ленин номли электрон-техника заводининг икки мингга яқин комсомоллари, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг 600 дан ортиқ чеварн, Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводининг юзлаб ёш ишлаб чиқарувчилари партия ва ҳукуматимизнинг Мактубига жавобан ана шундай мажбурият олишди.

Ўрта Осиё электр аппаратлари ишлаб чиқариш бирлашмаси 5-цехининг слесари Роза Ҳошимова ўз тенгдошлари ўртасида янги ташаббус бошлади. У 1978 йил план топшириқларини Ленин комсомоли ташкил топган кун— 29 октябрда бажариш мажбуриятини олди.

СУРАТДА: Тошкент тепловоз депоси техника хизмати кўрсатиш пунктининг зарбдор ремонтчиларидан (чапдан-ўнгга) К. Қурбонова, А. Новичков ва Д. Алёшинлар навбатдаги тепловозни профилактик ремонтдан чиқариш устида ишлашмоқда. Бу зарбдор ремонтчилар беш йиллик топшириқларни уч ярим йилда бажаришга аҳд қилишган.

М. Нуриддинов фотоси.

• *Беш йиллик илғорлари*

Ихлос

Яқинда биринчи йигирув фабрикасининг ишлаб чиқариш мудири Рихсибой ака Алимуҳамедов шундай деб қолди:

— Шу кунгача ишлаб чиқаришимизда сира учрамаган янгилик содир бўлди. Мастер ёрдамчиси Абдурашид Абдукаримов йигирув машиналарини бемалол бошқармоқда. Ҳозир у 12 қаторда ишлаяпти...

Шубҳасиз, бунга мен жуда қизиқиб қолдим. «...ишлаб чиқаришимизда сира учрамаган янгилик...» Дарҳақиқат, корхонада биринчи марта эшитилаётган ажойиб воқеа бу!

Цехга бордим. Чиндан ҳам қатор йигирув машиналари орасида бир йигит юрибди. Унинг ҳаракатларини бироз кузатиб, жуда ҳайратландим. Ниҳоятда чаққон ишларди у. Гоҳ у машина ёнида кўринса, гоҳ бунисининг атрофида гирдикапалак бўларди. Бир зумда узилган ипларни улайди, бу орада яна пилик ўрнатишга ҳам улгуради. У хизмат кўрсатаётган машиналарни бир чеккадан ҳисоблай бошладим: 8 та йигирув машинаси, бу— 16 қатор деган сўз. Кўзларимга ишонмай яна қайта санай бошладим. Йўқ! Ҳаммаси тўғри — 8 та машина, 16 томон!

Ажабланиб цех бошлиғи хонасига кирдим.

— Тамара Никитична Абдурашид Абдукаримов ишини қандай изоҳлаш мумкин? Ахир бу жуда юқори зичлик-ку! У бунга қандай эришяпти? Сиз нима дейсиз?

— Аввало мен ажойиб, камтар, меҳнатга ихлос қўйган бу йигитнинг ўзи ҳақида бир оғиз гапирмоқчиман,— дея сўз бошлади у.—У бир йўла тўртта касбни эгаллаган. Цехда мастер ёрдамчиси бўлиб ишлаб юрган вақтларидаёқ у йигирувчи қизларга ёрдам бериб юриб, съёмчиликни, планкачиликни ҳамда йигирувчиликни ўзлаштириб олди. Абдурашид бошлиқ комплектда ҳунар билим юрти қизлари ишлашарди. Қизлар негадир ишга унчалик катта иштиёқ билан ёндошишмади. Кўринишидан иш уларга ёқмаган бўлса керак. Шундан кейин улар бирин-кетин ишни ташлаб, тарқаб кета бошлашди. Цехда ишчилар қўнимсизлиги рўй бергач, Абдурашиднинг ўзи комплектда ишлай бошлади. Унинг йигирувчи бўлиб ишлаётганига эндигина беш ой бўлди, холос. Бошда у ўн томонда, кейин 12 томонда, сўнг 14 томонда ишлади, ниҳоят, 16 томонни ҳам эгаллади.

Яна бир мисол. Ишлаб чиқаришда ишчи кучи етишмаслиги жуда кўп учрайдиган ҳол. Шу сабабли биз деярли ҳар сменада машиналарнинг иложи борича бўш турмаслигига интиламиз. Кўпинча ишчилардан қўшимча машинада ишлаб беришни жуда узоқ илтимос қилишга тўғри келади. Ушанда ҳам ишчи бунга зўрға розилик беради. Абдурашид эса ҳеч бир илтимоссиз, бекор турган машинани кўрса, бизга айтиб, ишлаб кетаверади. Унда қандайдир касбига нисбатан чинакам ихлос, кўпчилик ташвишини ўз ташвиши деб билиб, баҳам кўриш фазилати бор.

Цех бошлиғи Тамара Никитична Попова Абдурашид Абдукаримовнинг бошқа бир қатор фазилатлари хусусида ҳам тўхталди. Ниҳоят, Абдурашиднинг ўзи билан суҳбатлашдим.

— Кечирасиз, Абдурашид ака, сизнинг ҳозирги касбингизда то шу вақтга қадар фақат аёллар ишлашган. Бунга ҳамма кўникиб, кўзлар ўрганиб қолган. Шу сабабли, эҳтимол сизнинг ишингиз кўпчиликни ҳайратга солаётгандир. Шу ҳақда қандай фикрдасиз?

— Ҳа, гапингизда жон бор. Чиндан ҳам менинг йигирувчи бўлиб ишлаётганим, кўпларга ғайри-табиий туюлиши мумкин. Лекин бунинг ҳайратланадиган жойи йўқ. Нима учун аёлларимиз биз қилган ишни қилишали-ю, биз эркаклар қилолмаймиз?!

1971 йилда Совет Армияси сафидан қайтган Абдурашид биринчи йигирув фабрикасининг арқоқ йигирув цехига пилик ташувчи бўлиб ишга кирди. Бироз вақт ўтгач мастер ёрдамчисига шогирд тушди. Бир йилдан сўнг мастер ёрдамчиси касбини пухта эгаллаб олгач, уни қўшни танда йигирув цехига ишга олишди.

Абдурашид дастлаб ишни ҳунар билим юрти ўқувчиларига раҳбарлик қилишдан бошлади. Тез орада улар мустақил ишлашга ўтишди. Орадан бир-икки йил ўтгач, Абдурашид бошлиқ комплектга яна бошқа бир группани беришди.

Ўша вақтда смена мастери бўлиб ишлаётган Х. Салмаева Абдурашидга тўртта йигирув машинасида ишлаб туришни маслаҳат берди. Шу тариқа унинг йигирувчилик фаолияти бошланди. Йигирувчи қизларга ёрдам бериб юрган вақтларида Абдурашид бу касбнинг ҳамма усулларини пухта ўрганиб олганди. Шунинг учун ҳам у ишда унчалик қийналмасди. Секин-аста тезликни ҳам ошириб борди.

Абдурашид йигирувчилик касбига ўтиб ишлаётган вақтида цехда турли шов-шувлар кўзғалди. Кўпчилик ҳайратланди.

Эндиликда бу тиниб-тинчимас, изланувчан йигит йигирув машиналарининг 16 томонига, яъни нормадаги 1484 урчуқ ўрнига 2688 урчуққа хизмат кўрсатмоқда.

З. УМИДОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчиси.

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

ҚОЗОҒИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ УЧУН

Ўзбекистон пахта заводлари Қозоғистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг буюртмасини муддатидан илгари бажардилар. Қардош республикага 30 тонна чигитнинг «қизил рават» нави элита уруғи жўнатилди. Бу чигит Қозоғистонда барпо этилаётган йирик уруғчилик хўжалиги учун мўлжаллангандир.

ЎҒИТ ОМБОРИ

Ахтачи посёлкаси яқинида Андижон областида энг йирик бўлган минерал ўғит омбори қурила бошланди. Омборга 20 минг тонна ўғит сиғади. Бу ерда ўғитни ортиш ва бўшатиш ишларининг ҳаммаси механизациялаштирилади. Пудратчи — республика Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли 24-трестнинг коллективи ўғит омборини шу йилнинг ўзидаёқ фойдаланишга топширишни режалаштирмоқда.

МАКТАБ БИНОСИ

Ромитан районидаги «Москва» колхозида 620 та ўқувчига мўлжалланган, лабораториялари ва ишлаб чиқариш устахоналари бўлган янги мактаб биноси қуриб битказилди. Бухородаги «Облколхозстрой» трестининг меҳнатчилари бу бинони фойдаланишга топширдилар. Трест йил давомида областнинг олти хўжалигида ана шундай мактаблар қуриб беради.

ЧОРКЕСАР ГРАНИТИ

Наманган областида жойлашган Чоркесар гранит комбинатининг янги буюртмачиси пайдо бўлди. Биноларни пардозлаш учун мўлжалланган пуштиранг гранит кукуни Горький шаҳрига жўнатилди. Ана шундай материал, шунингдек пардозлашда ишлатиладиган гранит блоклари ортилган вагонлар РСФСР, Украини, Белоруссиядаги кўпгина қурилишларга жўнатилмоқда.

ИШЧИЛАР ИМТИҲОН ТОПШИРИШДИ

Фарғона тўқимачилик комбинатининг цехларида «имтиҳон сессияси» тугади. Малака ошириш курсларини битириб чиққан йигирувчилар, калава ўровчилар, ип пишитувчилардан 800 киши ишлаб чиқариш технологияси, машиналарнинг тузилиши, саноат эстетикаси ва хавфсизлик техникаси юзасидан муваффақиятли равишда имтиҳон топширдилар. Машғулотларни корхонанинг инженер-техник ходимлари, ишлаб чиқариш илғорлари ўтказдилар.

СУТ ЗАВОДИ

Бойсун райони марказида бир кеча-кундузда 10 тонна маҳсулот чиқариш қувватига эга бўлган сут заводи қурилди. Корхона ўз маҳсулоти билан район маркази, атроф-теварақдаги аҳоли пунктларининг меҳнаткашларинигина эмас, шу билан бирга Шўрчи, Шеробод ва Ленин йўли районларини ҳам таъминлайдиган бўлади.

(ЎзТАГ).

Луначарское шоссесидаги улкан турар жой биноси қурилишида уйсозлик комбинати 27-қурилиш бошқармасининг бинокорлари унумли меҳнат қилмоқдалар. Жамоатчи фотомухбир Е. Ботиров олган ушбу суратда кунлик топшириқларини 120— 130 процентдан адо этаётган қурувчилардан (чапдан) В. Коробейников, Е. Баришев, Г. Протопопов, Е. Похолкинни кўриб турибсиз.

• *Шаҳрим—фахрим*

Обод ва кўркам бўлади

Кейинги йилларда бизнинг Фрунзе районимизда ҳам Тошкентнинг кўркига кўрк қўшувчи муҳташам бинолар, ўнлаб ободончилик объектлари бунёд этилди.

Ўтган йили районимиз ободончилари бу борада катта ютуқларни қўлга киритдилар. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги нишонланган йилда район қиёфасини гўзаллаштириш, уни янада ободонлаштириш соҳасида кўпгина ишлар амалга оширилди.

Баранов, 1-Виборг, Муқимий, Ш. Руставели, Соломатин, Титов ва бошқа кўчаларда йўлларни ва йўлкаларни, капитал ремонт қилиш ишлари бажарилди. Ана шу давр мобайнида районимизда ҳаммаси бўлиб 260 минг сўмликдан кўпроқ йўл ва йўлкаларни капитал ремонт қилиш ишлари амалга оширилди. Пландаги 16,7 минг квадрат метр ўрнига 21 минг квадрат метр ҳажмда 71 кўча жорий ремонт қилинди. Бошлиқ, Ш. Руставели, Муқимий, Прядильная, Титов ва бошқа кўчалар қиёфаси ҳар томонлама ободонлаштирилди.

Ўтган ёз мавсумида дов-дарахтларни ўз вақтида сувга қондириб туриш тадбирлари белгиланди. Бунинг учун майда ариқлар ва ирригация тармоқларини ремонт қилиш ишларига катта аҳамият берилди. Ёки бошқача қилиб айтганда 154 минг сўмлик ирригация шохобчаларини капитал ремонт қилиш ишлари бажарилди. Педагогическая, Северная, Набережная, Анҳор, Фарҳод ва бошқа кўчаларда ҳаммаси бўлиб 16 та ирригация объекти капитал ремонтдан чиқарилди.

Кўкаламзорлаштирилган зоналарни янада ободонлаштириш ва кўркамлаштириш, қайта ремонт қилиш бўйича пландаги 44 минг сўм ўрнига 70 минг сўмликдан кўпроқ ободончилик ишлари амалга оширилди. 11 та кўчада ана шундай кўкаламзорлаштирилган жойлар хушманзара қиёфага келтирилди. Педагогическая, Г. Лопатин, Шпильков, К. Либкнехт ва бошқа кўчаларни ёритиш жиҳозлари капитал ремонтдан чиқарилди.

Баҳор ва куз мавсумларида ўтказилган кўчат ўтқазиш ойларида район ободонлаштириш бошқармаси, корхона ва ташкилотларнинг коллективлари билан бирга бутун жамоатчилик актив иштирок этди. Муқимий, Стародубцев ва Фарҳод кўчаларида учта хиёбон вужудга келтирилиб, уларга бошқармамиз коллективи кучи билан 21 минг тупдан кўпроқ манзарали кўчатлар ва яшил тўсиқлар ўтқазилди.

Районимиздаги корхона ва ташкилотлар ҳам ободончилик ишларига катта ҳисса қўшмоқдалар. Уларнинг кучи билан А. Қаҳҳор кўчаси ва бошқа кўчалар асфальтланди. Бу ишда айниқса Тажриба-механика заводининг ҳиссаси катта бўлди. Корхона ва ташкилотлар кучи билан 125,6 минг туп кўчат, 55,1 минг туп яшил тўсиқлар ўтқазилди. Маҳаллаларнинг аҳли эса 43,3 минг туп кўчат ва 54,5 минг туп яшил тўсиқ экиб беришди.

Бошқармамиз коллективи ана шу катта меҳнатлар эвазига ўтқазилган дов-дарахтларни яхши парвариш қилиш, уларнинг деярли ҳаммасини кўкартириш учун кўпгина ишларни амалга оширмоқда. Ўтган йили дов-дарахтларга сув ўтказувчи 69 километр ҳажмда майда ирригация шохобчалари тозаланиб, сув равон оқадиган ҳолга келтирилди. 200 метрдан кўпроқ суғориш тармоқлари бетонланди.

Янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ янги режалар асосида иш бошлаб юбордик. Ободончилик бошқармамиз коллективи 1978 йилнинг барча кўрсаткичлар бўйича иш планини СССР янги Конституциясининг бир йиллигигача бажаришга аҳд қилишган.

Шу кунларда районимизда йўл ва йўлкаларни жорий ремонт қилиш, аҳоли дам оладиган жойлардаги скамейкаларни ремонт қилиш, дарахтларга шакл бериш ишлари жадал олиб борилмоқда. Районимизда янги гулхона қурилмоқда. У баҳор, ёз ва куз ойларида кўчалар ва хиёбонларнинг манзарали гул кўчатлари билан безаш имконини беради. Майда ирригация тармоқларини тозалаш, кўприклар тагидан сув ўтказувчи қувурларни янгилаш, ёш кўчатлар атрофини юмшатиш ишлари амалга оширилмоқда.

Бу йил районимизда 10 километр ҳажмда суғориш тармоқларини, 52 минг квадрат метр ҳажмда йўллар ва йўлкаларни капитал ремонт қилиш кўзда тутилган. Бундан ташқари, икки гектар майдондаги кўкаламзорлаштирилган зоналар, ёритиш тармоқлари капитал ремонтдан чиқарилади. Марказий бозор атрофида 2,4 километр ҳажмда трамвай линиясини ва Ракат каналини реконструкциялаш ишлари амалга оширилади. Янги ариқлар бунёд этилади. 140 минг тупдан ортиқ кўчат ва яшил тўсиқлар ўтқазилади.

Ҳеч шубҳасиз, бу тадбирлар Фрунзе районини республикамиз пойтахтидаги энг кўркам ва обод районлардан бирига айлантириш имконини беради.

А. СОДИҚОВ,
Фрунзе район ободонлаштириш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

ТО Справкалар бюроси

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

С. РАҲМАТУЛЛАЕВ: Сариқ касал бўлганлиги сабабли олти ой муддат билан бошқа ишга ўтказилган ишчининг аввалги ўртача иш ҳақи сақланадими ёки сақланмайдими?

Жавоб: Баъзи ҳолларда ишчи ва хизматчилар соғлиғининг ёмонлашиши муносабати билан улар енгилроқ ишга ўтказилади. Бундай ҳолда уларга дастлабки икки ҳафта учун аввалги ўртача иш ҳақи тўланади. Қолган муддатларда эса янги лавозими бўйича қилган меҳнатига яраша ҳақ тўланади.

* * *

А. БОБОЖОНОВ: Мен «Ташсельмаш» заводида ишлайман. Ўқишга кириш ниятида Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтига ҳужжат топширдим. Кириш имтиҳонлари бошланганда мен ўз ҳисобимдан отпуска олиш ниятида кадрлар бўлимига учрашган эдим, фақат уч кунга отпуска беришди. Шу тўғрими?

Жавоб: Меҳнат қонунлари Кодексида ўқишга кирувчи ишчи ва хизматчиларга ўн беш кун миқдорида ўз ҳисобидан отпуска бериш мумкинлиги кўрсатилган. Сизга уч кун отпуска бериш билан корхона маъмурияти қонунга хилоф иш қилган.

* * *

Э. ҲОШИМОВ: Ишлаётган жойимдан тўртинчи бор меҳнат отпускасига чиқишим. Касбим — дурадгорлик. Менга 16 иш куни отпуска беришди. Шу тўғрими ёки 18 иш куни берилиши керак эдими?

Жавоб: Кадрлар бўлими тўғри иш қилган. Ўрта Осиё шароитида қурилиш-монтаж ташкилотларида узлуксиз равишда уч йилдан ортиқ меҳнат қилган кишиларга кейинги ҳар бир йили учун бир кундан, лекин уч кундан ошмаслик шарти билан меҳнат отпускаси кунига қўшиб берилади.

* * *

К. СУЛТОНОВ: Олий ўқув юртини битириб, тақсимлаш комиссияси томонидан жойларга ишга юборилган ёш мутахассислар турар жой билан қай тарзда таъминланади?

Жавоб: Турар жой билан таъминлаш кўрсатилган бўлса, тегишли корхона, ташкилот, муассаса раҳбаридан яшаш жойи талаб қилинади. Тақсимлаш пайтида турар жойи билан таъминлаш кўрсатилмаган тақдирда, ўз хоҳиши билан бошқа жойга ишга киришга рухсат берилишини сўраб, соҳа бўйича республика министрлигига ариза билан мурожаат қилиш мумкин.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРГА ТЎЛА

ГАИ АХБОРОТИ

Врачлар мастликни уч даражага: енгил, ўрта ва оғир даражага бўлишган. Тошкент аэропортининг борт механиги А. Зокировни «Москвич—412» маркали шахсий автомобилининг ўриндиғидан гирт маст ҳолда тортиб чиқаришди.

У 2 январь кечқурун Сағбон кўчасида кетаётиб, қаршидан келаётган машина йўлига чиқди ва ГАЗ—24 маркали 91—73 ТНЖ автомашинаси билан тўқнашди. Иккала машина пачақланди. Давлат автоинспекцияси маъмурий группасининг ходимлари А. Зокиров тўғрисидаги материални таҳлил қилганларида, у 1975 йил 30 мартда Давлат автоинспекцияси томонидан қайта бор спиртли ичимлик ичиб, транспортни бошқариб кетаётганда ушланганлиги маълум бўлди.

Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси Давлат автоинспекцияси маъмурий комиссиясининг қарорига мувофиқ, яна кайф билан транспортни бошқарганлиги учун А. Зокировга 30 сўм жарима солинди ва 4 йил муҳлатга транспортни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилди.

СУРАТДА: В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг бугунги манзараси. Янги ташкил этилган хиёбон ва яшил зона, шунингдек муҳташам маданият саройи университет ҳуснига-ҳусн қўшмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

✦ ШОНЛИ САНА ОЛДИДАН

Улуғ ва қутлуғ

Келгуси ойда мамлакатимиз халқлари Совет Армиясининг 60 йиллик жанговар йўлини нишонлайдилар. Чиндан ҳам шавкатли армиямизнинг тарихи она-Ватан тарихи билан чамбарчас боғланиб кетган. Унинг ҳаётидан минглаб ёрқин мисоллар келтириш мумкин. СССР халқлари дўстлиги музейининг залларида намойишга қўйилган икки сурат томошабинлар диққатини тортмоқда. Бирида Совет Армиясининг 1942 йил 7 ноябрда Москвада Қизил майдондан тўғри фронтга йўл олаётганлиги акс эттирилган бўлса, иккинчисида 1945 йилнинг 9 майида — В. И. Ленин мавзолейининг пойига Буюк ғалабани тасдиқловчи воқеа — душман байроқлари ташланаётганлиги тасвирланган.

Бу икки нодир фотосурат шу кунларда шаҳримиздаги музейда намойиш этилаётган «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги» кўргазмасидан ўрин олган. Кўргазмани Москвадаги СССР Марказий революция музейи ташкил қилди. У Закавказье, Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари бўйлаб кўрсатилгандан кейин якунловчи манзил сифатида Тошкентга кўчирилди. Бир неча минг нодир ва муқаддас экспонатлардан ташкил топган кўргазма ҳажми бўйича мамлакатимиздаги кўчма экспозицияларнинг йириги ҳисобланади.

Петроградда қуролли қўзғолонга раҳбарлик қилган ҳарбий революцион марказ аъзоларининг портретлари, Тошкент, Киев, Боку, Минск меҳнаткашларининг митинглари ҳамда бутун мамлакат бўйлаб Советлар ҳокимиятининг ўрнатилиши ҳақида гувоҳлик берувчи суратлар, ҳужжатлар томошабин диққатини жалб этади.

Доҳий Ленин Советлар ҳокимиятининг дастлабки йилларидаги РСФСР аҳолиси ўртасида саводсизликни тугатиш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилди ва тарихий декретни имзолади.

Мамлакатимизда Советлар ҳокимиятининг муваффақиятларини мустаҳкамлашда граждан уруши йилларининг жасорати ҳам унутилмас ғалабадир. Ана шу бўлим экспонатлари орасида атоқли давлат арбоби Валериан Владимирович Куйбишевнинг партия билети, революция солдатлари унга совға қилган бурк ва бошқа нодир буюмлар, плакатлар қаҳрамонона кураш йилларининг шонли воқеаларини эслатади.

Кўргазма етти бўлимдан иборат бўлиб, улар 1917 йил революция воқеалари ва шундан кейинги ўн йилликларда юз берган яратувчилик ишларининг барча ютуқларини қамраб олган.

Ерислоҳоти даврида Фарғона водийсининг деҳқонларига ер тақсимлаб бериш, «Ўрта Осиёга» деб юборилган тракторлар эшелони, «Октябрь» фильмининг суратга олиниши тасвирланган фотолар, мамлакатимизда нашр этилган йирик бадиий асарлар ва жуда кўп ноёб буюмлар ўрин олган.

Кўпгина экспонатлар кейинги ўн йилликлар ичида фан, техника, маданият соҳасида эришилган мислсиз ютуқларни кўз-кўз қилади.

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Конституцияси (Асосий Қонун)» деб ёзилган оқ рангли улуғвор китоб кўргазма экспонатларини рамзий маънода якунлайди.

А. ПУЛАТОВ.

• *Фан ва техника янгиликлари*

На совуқ, на иссиқ кор қилади...

Ангрен керамика комбинатида биноларнинг фасадларига қопланадиган совуққа чидамли сирни саноат кўламида тайёрлаш технологияси синовдан яхши ўтди. Шу технология ва янги материал рецептини Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институтининг олимлари ишлаб чиқдилар.

Улар яратган сир қаттиқ совуққа чидамлилигидан ташқари, таркибига қўшилган модда уйни Ўрта Осиё иқлимига хос ҳароратнинг кескин ўзгаришларига ҳам анча бардошли қилади. Янгилик бинокорлик практикасида кенг кўламда жорий этишга тавсия қилинди.

Енгил ва пишиқ

Республика Фанлар академиясининг механика ва зилзилабардош иншоотлар институти олимлари саноат объектларини қуришда структуравий конструкциялардан фойдаланиш борасидаги тавсияларни ишлаб чиқдилар. Найсимон металлдан ишланган 30 метрли квадрат формалар бино вазнини енгиллаштиришдан ташқари, унинг зилзилабардошлигини оширади.

Ўрта Осиё республикаларида, шунингдек, БАМда, Узоқ Шарқ ва Сибирнинг бошқа районларида саноат қурилиши олиб бораётган буюртмачи ташкилотларга шу тавсиялар ва ҳисоблар топширилди. Экономистларнинг ҳисобларига кўра, шу тавсияларни жорий этишдан олинадиган йиллик самара 200 минг сўмга боради.

(ЎзТАГ).

КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ЙЎЛЛАНМАЛАРИ БИЛАН

Ўзбекистон саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши илғорларидан ўттиз киши Ҳиндистон ва Шри Ланка Республикаси бўйлаб саёҳатга жўнаб кетди. Уларнинг кўпчилиги путёвкаларни имтиёзли шартларда олишди: харажатларнинг бир қисмини касаба союз ташкилотлари ўз зиммасига олди.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советида ЎзТАГ мухбирига хабар қилишларича, касаба союзларининг путёвкалари билан чет мамлакатларга сафарга жўнаётган туристлар сони бу йил 1977 йилдагига нисбатан минг кишига кўпаяди. Улар 83 маршрут бўйича жаҳоннинг ўттиздан кўпроқ мамлакатига боришлари мумкин. Булардан саккиз маршрут янги маршрутлардир. Туристлар биринчи марта Япония атрофида, Болтиқ денгизи ва Шимол денгизи бўйлаб саёҳат қиладилар, Францияда, Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларида ва ер юзининг бошқа жойларида бўладилар.

Яна бир янгилик: автомобиль ҳаваскорлари учун махсус маршрут ишлаб чиқилди. Истаган кишилар ана шу маршрут бўйича ўз автомобилларида Болгария ва Руминияга йўл олишлари мумкин.

> **Ҳурматли редакция! Қўл-оёқ лат еганда ёки суяк синганда дастлаб қандай чора-тадбир кўриш, унинг тез тузалиб кетиши, кейинчалик оғриқ бермаслиги учун нима қилиш керак?**
>
> **С. ИСКАНДАРОВ,** пенсионер.

ШИФОКОР ҚАБУЛИДА

ШИКАСТЛАНИШДАН САҚЛАНИНГ

Қўл ёки оёқ суяги лат еганда, синганда жуда эҳтиёт қилиш керак. Синган суякнинг яхши битиши учун дастлаб уни тахтакачлаб қўйиш лозим. Албатта шикастланиш рўй берган жойда ҳар доим ҳам тахтакачлашнинг имкони бўлавермайди. Шунақа пайтда тахта, фанер, сим ёки бирор қаттиқ нарса қўйиб шикастланган суякнинг икки бўғими қўшиб тахтакачланади. Синган жойнинг тепасидаги икки бўғимини қимирламайдиган қилиб боғлаш керак. Масалан, билак суяклари синганда тирсак ва билак бўғимлари, болдир суяклари синганда тизза ва тўпиқ бўғимлари, сон суяклари синганда учта бўғим — бўкса, тизза ва тўпиқ, елка суяги синганда — елка, тирсак ва билак бўғимлари тахтакачланади.

Бахтсиз ҳодисалар рўй берганда биринчи ёрдам кўрсатишни билиш оғир асоратларнинг олдини олади. Демак, шикастланиш содир бўлганда биринчи ёрдам бериш синган суякнинг битишига яхши таъсир қилади.

Кишининг ёшига ва синган аъзосига қараб синган суяк 4 ҳафта ёки 12 ҳафта ичида битади, аммо бу аниқ муддат эмас, чунки суяк синганда ҳар хил ҳолда бўлади.

Суяк битиши давомида бемор кучли овқатлар, оқсил моддалари кўп бўлган гўшт, тухум, творог, қаймоқ, шунингдек витаминларга бой овқатларни кўп истеъмол қилиши керак. Суяк синганда спиртли ичимлик ичиш асло мумкин эмас, чунки у суяк битишини оғирлаштиради. Баъзи вақтларда суяк синганда унинг битишини тезлаштирадиган дори-дармонлар берилади.

Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий-тадқиқот институтида синган суякнинг битишини тезлатиш проблемаси асосий вазифа ҳисобланади. Ҳозирги вақтда институт ходимлари суякни тез битирувчи моддаларни синчиклаб ўрганишмоқда.

Киши суяги жароҳатланса, қисқа бўлиб қолса ёки хроник касалланиб жароҳатланганда, суяк олиб ташланиб ўрнига бошқа махсус тайёрланган суяк қўйиш мумкин. Ҳозирги вақтда эса суякни ҳатто ўз бўғимлари билан ҳам бир кишидан иккинчисига кўчириб ўтказиш мумкин. Иттифоқимизда шу усулни топиб ҳаётга тадбиқ қилган таниқли олимлар СССР Давлат мукофотини олишга муваффақ бўлдилар. Бундай операцияларда асосан оёқ ёки қўл суяклари ўсма касалликлар билан оғриганда суяк ёки бўғимлар олиб ташланиб ўрнига янги суяк қўйилади. Авваллари суяк ўсма касаллиги билан оғриган беморларнинг қўли ёки оёғи қирқиб ташланар эди. Юқоридаги операциялар яна суяк чириш касаллигида, суяк синиғининг битмай қолишида, суяклар майдаланиб кетганда ишлатилади.

Баъзи вақтларда суяк синиғи битиб кетгандан кейин ҳам кишилар фаслнинг ўзгариши, айниқса қишда оғриқнинг кучайишини сезадилар, гоҳо ҳаво айниши билан бундай кишилар ўзларини лоҳас ёки оғирроқ сезадилар. Ҳали батамом қотиб битмаган суяк тўқималари ташқи муҳитнинг таъсирига сезувчан бўлади, шу туфайли бундай ҳоллар юз беради. Баъзи кишилар суяклари битиб кетгандан кейин оғриқни батамом унутиб қўядилар, чунки суяк яхши битса у ҳолда ҳеч қачон оғриқ бўлмайди. Агар шикастланиш тузалгандан кейин ҳам оғриқ давом этаверса у вақтда беморлар вақти-вақти билан врачга кўрсатиб туришлари керак.

Т. ҲАСАНОВ,

Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий текшириш институтининг катта илмий ходими, медицина фанлари кандидати.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

СЎРАГАН ЭКАНСИЗ...

Газетхон саволларига жавоб

Р. МИРЗАЕВА: Кўз милкига нима сабабдан говмижжа чиқади? Унинг давоси қандай?

Жавоб: Кўз милкига говмижжа чиқиши кўпинча милкдаги мой безлари йўлларининг беркилиб қолиши, кам қонлик натижасида рўй беради.

Ундан ташқари, стафило-стрептококклар (йиринг чиқарувчи микроблар) таъсири остида милк яллиғланиб, говмижжа чиқиши мумкин.

Бундай беморлар врач кўрсатмаси асосида пенициллин, биомицин, стрептомицин каби антибиотиклар ва шу дорилардан тайёрланган малҳамлар билан даволаниши мумкин.

Баъзилар говмижжадан тезроқ қутилиш мақсадида уни нина билан ёриб, сиқадилар. Бундай қилиш асло ярамайди. Аксинча, говмижжа кўпайиб кетади. Шунинг учун говмижжа кўриниши билан врачга мурожаат қилиш керак.

Н. ЭГАМОВ: Тутқаноқ касали нимадан бўлади?

Жавоб: Тутқаноқ касали бош мия касалликлари орасида учрайдиган дард. Бу касаллик бош мия пардасининг турли сабаблар натижасида зарарланишидан келиб чиқади. Айниқса бош мия моддасининг яллиғланишидан, бош миянинг зарб ейиши оқибатидан, баъзан эса бош мия пардаларининг яллиғланишидан тутқаноқ касаллиги келиб чиқади. Бу дардни келтириб чиқарувчи сабаблардан эҳтиёт бўлган яхши. Оилада тутқаноқ дарди билан оғриган одам бўлса у билан доим хушмуомалада бўлиш, асабларини қўзғайдиган гап-сўздан эҳтиёт бўлиб юриш керак.

Умуман бу дарднинг тузалиши беморнинг ўзига ва унинг атрофидаги кишиларга боғлиқ.

А. СУЛТОНОВ: Венада қон димланиши хасталиги, унинг олдини олиш чоралари ҳақида маълумот берсангиз.

Жавоб: Венада қон димланиши, веноз гиперемия — венада қон юришининг қийинлашиши натижасида қон айланишининг бузилиши демакдир. Унинг сабаблари маҳаллий (масалан, венани ўсма, чандиқ сиқиши, тромб ёки эмбол тиқилиши) ёки умумий (юрак фаолиятининг сусайиши: пневмоторакс, узоқ йўтал тутиши сабабли кўкрак ичидаги босимнинг ортиши ва ҳоказолар) бўлади. Бунда қон юриши секинлашади, аввал веналар, сўнг капиллярлар кенгаяди, аъзо ёки тўқимадан ўтадиган қон кескин камаяди ва аъзолар кўкимтир тусга киради (цианоз). Венада қон димланиши чегараланган ёки кўп жойда бўлиши мумкин. Кўп жойдаги венада қон димланишида оёқ-қўл ва тери ости клетчаткаси шишади, организм бўшлиқларида сув тўпланади (истисқо) ва ички аъзолари катталашади. Йирик веналарнинг беркилиб қолиши оқибатида венада қон димланса, ҳаёт хавф остида қолиши (умумий қон айланиши бузилиши, юрак ва нафас фаолияти пасайиши тўхташи) мумкин. Венада қон димланишини йўқотиш учун венада қон юришини қийинлаштираётган сабаблар бартараф этилади.

Б. ҲАТАМОВА: Болага асал берганда у аллергик таъсир кўрсатади деб эшитдим. Шу гап тўғрими?

Жавоб: Асал таркибида организм учун зарур бўлган моддалар жуда кўп. Унда қанд, оқсил, кислота, минерал тузлар ва витаминлар бор. Шунинг учун кўплаб ота-оналар бу қимматли озиқ моддани фарзандларига беришга қизиқадилар. Лекин шуни айтиш лозимки, асал кўпчилик болаларга ёқмайди, аллергик таъсир кўрсатади.

Шунинг учун бу ёшдаги болаларга асал бериш тавсия этилмайди. Бир ёшдан ошган болаларга ҳам асални эҳтиёткорлик билан бериш керак. Аввал ярим чой қошиқдан берилади. Кунига бир қошиқдан уч маҳал бериш мумкин. Бола асал еганда бошқа ширинликларни камроқ беришни асло унутмаслик керак.

17-шаҳар касалхонаси қошида Ўрта Осиё медицина педиатрия институтининг умумхирургия кафедраси ташкил этилганига 6 йил бўлди. Бу ерда ўз касбининг усталари бўлган 20 дан ортиқ врач, бир доцент ва ўнта ассистентлар ёшларга билим сирларини қунт билан ўргатиб келишади. Уларга медицина фанлари доктори, профессор Аҳонд Саидхонов бошчилик қилмоқда.

СУРАТДА: (чапдан) доцент Карим Қаюмов, профессор Аҳонд Саидхонов, неврохирургия бўлими мудири Одил Ортиқов ва бошқалар беморнинг касаллик тарихи билан танишишмоқда.

И. Шоноғомов фотоси.

• *Оқшомхон илтимоси*

Машинада кўнгил нега беҳузур бўлади?

Ҳурматли редакция! Баъзи кишилар, кўпинча болалар машинада юрганда бошлари айланиб, кўнгиллари беҳузур бўлади. Бунга сабаб нима, унинг олдини олиш учун нима қилиш керак? Шу ҳақда маслаҳат берсангиз.

Жўрабой ТОШБОЕВ,

Андижон область, Охунбобоев шаҳрида истиқомат қилувчи шахсий пенсионер.

Организмда рўй берадиган баъзи физиологик ҳодисалар, чунончи: эснаш, ҳиқичоқ тутиш, бош айланиб кўз тиниш ҳолатлари олимларимизнинг ҳам диққат-эътиборини жалб қилиб келган. Улар кўпгина илмий ишлар олиб бориб, бу ҳодисаларни илмий жиҳатдан тўғри аниқлаб берганлар. Жумладан, Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, профессор марҳум А. Ю. Юнусовнинг илмий асарларида бош айланиб, кўз тиниш, баъзан қайт қилиш ҳолати қуйидагича тушунтирилади:

— Баъзи кишилар арғимчоқда, самолётда учганда, пароходда ва автобусда узоқ юрганда бошлари айланиб, кўнгиллари беҳузур бўлади. Бош айланган вақтда кишининг назарида атрофдаги нарсалар ҳали ўнгга, ҳали чапга ёки доира шаклида ҳаракат қилаётгандек бўлиб кўринади. Баъзан эса атрофдаги нарсалар ҳаракатсиз, кишининг ўзи эса ҳар томонга ҳаракат қилаётгандай туюлади. Бу ҳолга бош айланиш дейилади.

Осмонда ўз мувозанатимизни сақлашга ҳам шу сезув органлари ёрдамида эришамиз. Сезув органлари орқали теварак-атрофдан келган таъсиротлар бош мия ярим шарларига бориб, улардан чуқурроқда ўрнашган марказлар орқали тегишли мушакларга келади ва мушаклари қисқариб, мувозанатни бир вазиятда сақлаб туради. Шу рефлекс йўлларининг бирор қисмидан таъсиротнинг ўтиши бузилса, бош айланиш вужудга келади. Масалан, қулоқнинг ички қисмида ўрнашган вестибюляр аппаратдан таъсиротнинг ўтиши бузилса, шундай ҳодиса рўй беради.

Машинанинг тез ҳаракат қилиши, у ёқ-бу ёққа чайқалиши баъзи кишиларда вестибюляр аппаратдан таъсиротнинг ўтиш ритмини, тартиби ва тезлигини бузади. Бу ҳолат бош айланишига олиб келади.

Кучли бош айланиши натижасида бошқа органларнинг ҳам иши бузилиши мумкин. Масалан, бош айланиши вақтида сўлак кўп ажралиб, меъда ҳам тескари (ичак томонга эмас), қизил ўнгач томонга) ҳаракат қилиб, қусишга сабаб бўлиши мумкин. Шунингдек, қон айланиши, органларнинг қон билан таъмин этилиши ҳам бузилади. Қон тақсимланиши бузилиши натижасида бошга қон кам бориши мумкин. Бу ҳолат кўз тинишига сабаб бўлади.

Болаларни кўпроқ арғамчида, ҳаво қайиқларида учирилса, велосипед ҳайдашга ўргатилса, машинада юрганда боши айланмайдиган, кўнгли беҳузур бўлмайдиган бўлади.

Жавобни
Ю. АҲРОРОВ
тайёрлаган.

БИЛИБ ҚУЙГАН ЯХШИ

ЮВИНИШ ҲАҚИДА

Ювиниш, тозалик саломатлик учун зарур эканини ҳаммамиз ҳам биламиз. Лекин ювинишни ҳам билиш керак. Баъзилар бадандаги ғуборни кетказаман деб иссиқ сувда совунлаб обдан ювинишади. Турли касалликлардан ҳоли бўлиш, сақланиш учун шунинг ўзи кифоя қилмас экан.

Баданимиз зирҳи бўлмиш тери чиқарадиган ёғ ва кислоталар — бактерияларнинг танага киришига имкон бермайдиган ўзига хос химиявий парда ҳисобланади. Нуқул иссиқ сувда совунлаб ювинаверса, ёғ ва кислоталар бутунлай ювилиб кетади. Натижада тери тешиклари тамом очилиб ҳимоясизланиб қолади ва ҳар хил микробларнинг танага кириб касаллик қўзғатишига имкон беради. Бунинг устига яхши артинмасдан кийим кийилса, бадан билан кийим орасида намлик пайдо бўлиб, микроорганизмларнинг кўпайишига шароит яратилган бўлади.

Юқорида айтилганлардан яхшилаб ювинишнинг ҳожати йўқ экан-да, деган маъно чиқмаслиги керак. Гап бу ўринда ваннада тез-тез ва узоқ вақт сувда совунлаб ювинавермаслик ҳақида боряпти. Бундан кўра, яхшиси ҳар куни совуқ сувда ҳўлланган сочиқ билан баданни артиш, душнинг иссиқ сувида чўмилган фойдали. Баданни қуригунча артгач, кийиниш керак.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ОЛИЖАНОБ ВАЗИФА

МАПУТУ. ФРЕЛИМО партиясининг III съезди Мозамбикни қисқа вақт ичида ёппасига саводхонлар мамлакатига айлантириш вазифасини ўртага қўйди. Мозамбик Халқ Республикасида аҳоли ўртасида саводсизликни тугатиш юзасидан кенг кампания авж олдириб юборилди. Бу кампанияда студентлар, ўқитувчилар, ҳарбий хизматчилар, зиёлиларнинг вакиллари иштирок этмоқдалар.

Маориф ва маданият министрлиги инструктор-ўқитувчилар тайёрлаш учун олти ойлик махсус курслар ташкил қилди. Бу курсларнинг вазифаси машғулотлар ўтказиш билан бир қаторда, аҳолига партия сиёсатини тушунтириш, уларнинг сиёсий савиясини кенгайтиришдан иборат.

Ёшлар тўгаракларга ёрдам тариқасида дафтар чиқариш учун қоғоз тўплаш кампаниясини авж олдириб юбордилар. Бу тўгаракларда минглаб кишилар ўқишга ва ёзишга ўргатилмоқда.

ҚАНОТЛИ ЁРДАМЧИЛАР

СОФИЯ. БХР қишлоқ хўжалик авиацияси бу йил ўзининг 30 йиллигини нишонлайди. 1948 йили Совет Иттифоқидан бу ерга келтирилган «ПО—2» маркали учта самолёт шу авиациянинг негизи бўлган эди. Ҳозирги вақтда мамлакат қишлоқ хўжалигида Совет Иттифоқида яратилган юзлаб самолёт ва вертолётлар ишламоқда. Болгария қишлоқ хўжалик авиацияси самолётларининг кўпчилиги жиҳатидан Европада фақат совет авиациясидан кейин иккинчи ўринни эгаллайди, иш ҳажмига кўра эса жаҳонда бешинчи ўринни эгаллаб турибди.

АҚШ ҳукумати Жанубий Кореянинг Пак Чжон Хи репрессив режимига ҳар томонлама ёрдам беришни давом эттирмоқда. Жумладан, қуролли кучларни кенгайтиришга 5 миллиард долларга яқин маблағни сарфлаш мўлжалланмоқда.

(Газетадан).

Расм «Хорицонт» ҳафталигидан олинган.

ТАСС фотохроникаси.

Концернларнинг активлиги

ДЕҲЛИ. Кўп миллатли корпорациялар фойда кетидан қувиб ривожланаётган давлатлар экономикасига суқулиб киришнинг тобора янги-янги усулларини қидирмоқдалар, деб ёзади Ҳиндистондаги «Пэтриот» газетаси. Америка монополияларининг тазйиқи кучайиб бораётганлиги Ҳиндистон жамоатчилигини жуда ташвишга солмоқда. Улар кейинги вақтларда Ҳиндистонда активликни анча кучайтирдилар. Газетанинг ёзишича, 1974 ва 1975 йилларда, расмий маълумотларга қараганда, Ҳиндистонда кўп миллатли корпорацияларнинг 510 та филиали ва ғарб фирмаларининг 183 та қўшоқ компаниялари иш кўрган эди. Юстиция ва компаниялар ишлари министри Шанти Бхушаннинг айтишича мамлакатда иш кўраётган кўп миллатли корпорацияларнинг сармояси 1975 йилда 1973 йилга нисбатан 25 процент кўпайиб 20,84 миллиард рупияга етган.

Америка ва Англия корпорациялари Ҳиндистон экономикасининг энг истиқболли ва серфойда тармоқларига суқулиб кирмоқдалар. Улар химия саноатида ҳукмронлик қилмоқдалар, электроникани қўлга олмоқдалар, фармацевтика саноатининг хусусий секторида хўжайинлик қилмоқдалар.

Кўпгина ажнабий концернлар янги фойда олишга интилиб, Ҳиндистон қонунларини четлаб ўтмоқдалар.

• Шифобахш неъматлар
Лимоннинг хосияти

Халқимизда «пистон» деган сўз бор, у «вақтида керак бўлиб қолар» деган маънони беради. Ўлкамизда ҳозирда ана шундай пистон ўсимликларимиздан бири лимон ҳисобланади. Чунки лимон ўлкамизнинг айни тўкин-сочин мевали дастурхони йиғиштирилаётганида ўз саховатини намоён этади. Уни биз кеч куздан то «илик узилди» давларигача истеъмол этиб, дармонимизни уринтириб қўймаймиз.

Лимоннинг ватани субтропик ўлкалар ҳисобланса-да, ҳозирда Ўрта Осиёда, хусусан Ўзбекистон ва Тожикистон (Вахш воҳаси) республикаларида кенг кўламда ўстирилмоқда. Яқин орада цитрус ўсимлик маҳсулотларини етказиб беришда Ўрта Осиё асосий манба бўлиб қолади.

Бундан минг йиллар бурун Хоразм шоҳларининг саройларида цитрон деб аталмиш жаннати ўсимлик ўстирилар эди. Лимон Шарқ халқлари тилида цитрон деб аталади. Шу туфайли ҳам лимонни ўз ҳақиқий номи цитрон деб атасак асло хато қилмаймиз, чунки пистон сўзимиз худди шу сўздан муқим топган.

Цитроннинг хосиятлари кўҳна замонлардан бери маълум эди. Қадимий Юнон ва Румо табиблари Дисқаридус (Диоскорид), Жоленус (Гален) ва Лонницерус цитрон маҳсулотларини кишининг рангини очишда, доғлардан ҳоли қилишда, темиратки азиятидан ҳоли қилишда, сафрони суюлтиришда ва юз раҳининг асаблари шолланишида ишончли дори-дармон сифатида тавсия этар эдилар. Буюк мутафаккир Абу Али ибн Сино ўзининг шоҳ асари бўлмиш «Тиб қонунлари»нинг иккинчи жилдида цитроннинг хосиятларини қуйидагича таъбирлайди: «Цитрон шарбати кўнгил айнашини қолдиради, сафро зардобига раддиялик қилади, сариқ хасталигига малҳамлик қилади, иштаҳага барака бериб, етти аъзои раисага дармон бағишлайди. Ҳатто цитроннинг зарпўчоғидан тортиб уруғигача ўзгача бир хосиятлар билан даволидир. Чунончи, цитроннинг уруғлари мулойим сурги омили бўлиши билан бирга, газандаларнинг заҳарини қирқувчи восита ҳамдир».

Ҳозирда илмий медицинамиз цитроннинг кўпқиррали хосиятларидан кенг кўламда тадбиркорлик билан фойдаланмоқда. Чунончи лимон препаратлари билан истисқо (водянка), нордонпешоб ширинчасида (мочекислий диатез) қўллаш билан бирга, қон босимини пасайтирувчи, юқумли хасталиклардан ва уларнинг асоратларидан қутилишда, витаминлар (авитаминоз) даволовчи омил сифатида тавсия этилмоқда.

Муҳтарам ўқувчиларимизнинг цитронга ёндошишда қалтис тарафлар билан таништириб ўтамиз. Цитрон туриш жараёнида ўзининг шифобахш даражасидан айрилиб қолиши мумкин. Шу туфайли, уни сақламоқчи бўлсангиз 5— 7 даражали ҳароратда, хитой қоғозга ўраб сақласангиз мева бир неча ой давомида бузилмай сақланади ва унда мавжуд бўлган дармон-дориларнинг сифатига путур тегмайди.

Цитроннинг яна бир қалтис тарафидан бохабар бўлган маъқул: мевага ишлов берилаётганида баъзан кишининг қўллари пайса-пайса қичитувчи нарсалар билан қопланиши, бурун тумовликка йўлиқиши мумкин. Бу ҳодисалар цитроннинг пўчоғида мавжуд бўлган (лимонен) таъсирчан моддалар билан тушунтирилади. Шунинг учун бундай кишилар иш жараёни орасида нутрун (сода) эритмаси билан қўлни ювиб турганлари ё бўлмаса резинали қўлқоплар билан муҳофаза этишларини маъқул кўрамиз.

Ибн Сино ўз вақтида айтиб ўтишига қараганда, цитрон тановул этишда ҳар қандай озиқ-овқатни аралаштириш лозим эмас. Олимнинг бу фикри ҳозирда ҳам тўғри деб топилмоқда.

Маннон НАБИЕВ,
доришунос, санитария, гигиена ва касб касалликлари институтининг катта илмий ходими.

Оқил ИСҲОҚОВ,
медицина фанлари кандидати.

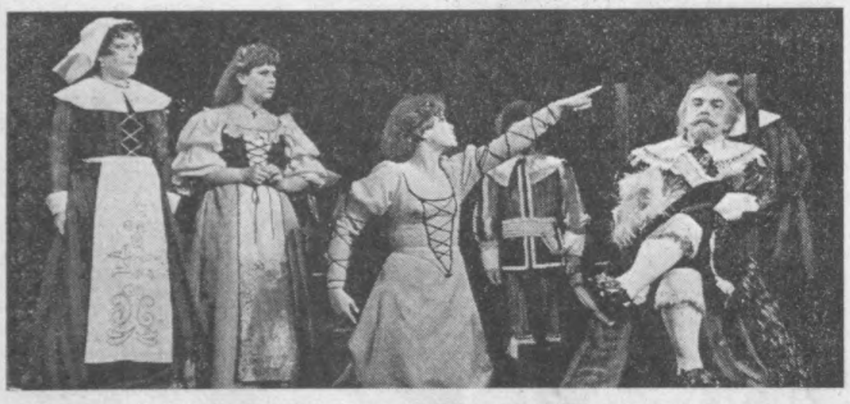

Москвадаги М. Н. Ермолова номидаги театр буюк драматург Шекспирнинг «Якун» пьесасини саҳналаштирди. Спектаклни РСФСР халқ артисти И. Соловьев саҳналаштирган. Режиссёр Г. Энтин, рассом В. Серебровский, композитор А. Чайковский.
СУРАТДА: спектаклдан кўриниш.

М. Стронов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Медиклар шаҳарчаси Собир Раҳимов районидаги обод ва кўркам массивлардан бирига айланмоқда. Яқинда массив аҳолисига яна бир қулайлик яратилди. Кино-фото хизмат кўрсатиш павильони очилди. Йигирма ишчи ўринли, маиший хизмат кўрсатиш корхонаси ходимлари ҳаваскорларнинг кино ва фотоаппаратларига лента қўйиб, ремонт қилиб беришяпти.

Шу йил Уста Ширин кўчасида очиладиган фотография хизматининг оригиналлиги билан фарқ қилади. Усталар суратни ёғочга тушириб беришади.

Кочубей кўчасида қад ростлаётган маиший хизмат кўрсатиш уйи қуриб битказилгач, Сағбон кўчаси, Қорақамиш массиви аҳолиси унинг хизматидан баҳраманд бўлишади. Маиший хизмат кўрсатиш уйининг биринчи қаватида рангли телевизорлар тузатадиган «Зангори экран» устахонаси жойлашади. Устахонада йигирмага яқин киши ишлайди. Иккинчи қаватда «Новинка» ательеси аҳолига хизмат кўрсатади.

МОДЕРНИЗАЦИЯДАН СЎНГ

«Ижмаш» бирлашмасида «01» индекси билан белгиланган «ИЖ—планета» ва «ИЖ—Юпитер» маркали мотоцикллар ишлаб чиқарила бошланди. Бу эса корхона оммабоп машиналарни модернизация қилишни батамом тугаллаганлигини билдиради. Бу машиналарга давлат Сифат белгиси берилган бўлиб, харидорларга ғоят манзур бўлмоқда. Ҳозирги вақтда конвейердан чиқаётган мотоцикллар анча кучли двигателлар билан таъминланган. Полимер материаллардан кенг фойдаланилаётганлиги уларнинг вазнини камайтириш имконини берди.

[ТАСС].

Мусобақалар хроникаси

Боку шаҳрида олий лигa аёл волейбол командалари мамлакат биринчилиги иккинчи босқич ўйинларини бошлашди. Биринчи бўлиб майдонга дастлабки босқич ўйинларини фақат ғалаба билан якунлаган «Уралочка» ва «Искра» командаларининг ўйинчилари чиқишди. Кескин вазиятда ўтган бу учрашувда 3:2 ҳисобида свердловсклик волейболчи қизлар ғолиб чиқишди. Тошкентнинг «Автомобилист» командаси қизлари Ленинграднинг «Спартак» командаси спортчилари устидан 3:0 ҳисобида ғалаба қозонишди. Иккинчи учрашувда эса улар «Кировец» командасини 3:1 ҳисобида енгишди.

Ботуми шаҳрида ўтказилган спорт ўйинлари бўйича СССР биринчилигининг зонал мусобақаларида қатнашган Тошкентнинг «Спартак» командаси волейболчилари ҳам учрашувларни юксак савияда ўтказишди. Улар Озарбайжон, РСФСР, Москва шаҳри ва арманистонлик тенгдошлари билан б ў л г а н учрашувларни ғалаба билан якунлашди ва зона ғолибларидан бири сифатида финал беллашувларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишди.

ВИДЕОМАГНИТОФОН ЁРДАМИДА

В. И. Ленин номли Ленинград оптика— механика бирлашмасида телевизор экранидан рангли тасвирни ёзиб оладиган видеомагнитофонлар кўплаб ишлаб чиқарила бошланди. Мўъжаз электрон қурилма олисдан бошқариш пульти билан таъминланган. Бу қурилмадан хирургия операциялари, илмий-тадқиқотлар чоғида рангли тасвирни сақлаб қолиш, тез содир бўлувчи жараёнларни қайд этишда фойдаланиш мумкин.

Бу йил фирма шундай видеомагнитофонларнинг катта туркумини ишлаб чиқаради. Айни вақтда оддий тасвирдаги телевизион кўрсатувларни ёзиб олувчи ва қайта кўрсатувчи ихчам электрон аппаратлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

• Ҳар тўғрида

Қадимий урф-одат

Раджастхан штатининг Хундар қишлоғи аҳолиси қадимий бир урф-одатга қатъий амал қилади. Бу урф-одат бўйича қишлоқ аҳолиси учун чекиш ман этилади. Қоидабузувчилар дарҳол суд қилинадилар. Улар устидан чиқариладиган суд ҳукми битта, у ҳам бўлса 51 рупия жарима тўлашдан иборатдир. Жиноятчи тўғрисида хабар қилганлар эса 5 рупия мукофот олишади.

Қишлоқда бу урф-одат қачон ва ким томонидан киритилганлиги ҳеч кимга маълум эмас. Бироқ ҳамма бунга риоя қилади. Уч йил давомида фақат биргина чекувчи суд ҳузурига келтирилди. Кўриниб турибдики, чекиш ишқибозлари фақат эски урфга ҳурмат юзасидан эмас, балки ўз ҳамёнларининг қуриб қолишидан қўрқиб ҳам чекишмайди.

Қасдма-қасдга

Ҳиндистон темирйўлларида ҳар йили юзлаб авариялар содир бўлади. Уларнинг айбдорлари кўпроқ қасддан қилувчилардан иборатдир. Улар фақат гайкаларнигина эмас балки рельсларни бирбири билан мустаҳкамловчи металл қопқоқларни ҳам ўғирлашади.

Яқинда темирйўлларни ҳимоя қилиш иши кучайтирилди. Эндиликда 25 минг киши тўмирйўлларни қўриқламоқда. Шундай қилиб ҳар бир қоровулга ўрта ҳисобда 3 километрдан ортиқроқ темирйўлни қўриқлашга тўғри келади.

Қочоқ филлар

Ҳиндистон халқи жуда қадимдан филларни севади. Бироқ, яқинда эрта тонгда Калькутта кўчаларида ҳаракатдан тўхтаб қолган транспорт ва қўрқиб кетган одамлар орасидаги иккита филни кўрган кишилар ҳайратдан қотиб қолишди. Филлар одамларнинг қўлида бирон егулик нарса кўришса, ўшанга ҳартумини тиқишарди. «Тинчликни бузувчилар» дарҳол ушланиб, ҳайвонот боғига жўнатилди. Маълум бўлишича, ҳар иккала фил ҳам қорин очлиги сабабли ҳайвонот боғидан қочиб қолишган экан.

• Совет кишиси чет элда
ИНСОНПАРВАРЛИК

Ўрта Ер денгизининг Искандария портида Грециянинг «Никос» теплоходидан юк тушириш пайтида денгизчининг қўли қаттиқ жароҳатланиб қолди. Бемор анча-мунча қон йўқотди, ҳушидан кетди. Ана шундай ғоят мураккаб вазиятда тезда грек денгизчисига медицина ёрдами кўрсатиш, қандай қилиб бўлмасин унинг ҳаётини сақлаб қолиш керак эди. Теплоход ходимлари зудлик билан маҳаллий порт маъмуриятига ёрдам беришни сўраб мурожаат қилдилар, бироқ бу талаб инобатга олинмади. Инсон қадр-қимматини фақат пул билан ўлчайдиганлар бахтсиз ҳодисага учраган грек денгизчисига фақат катта пул бўлсагина ёрдам беришлари мумкинлигини маълум қилдилар.

Грек теплоходининг капитани ҳеч бир иш чиқара олмагач радио— телефон орқали порт причалида турган Совет Дунай пароходчилиги н и н г «Яша Гордиенко» теплоходи экипажига мурожаат қилди. Денгизчиларимиз дарҳол ёрдамга шошилдилар. Теплоход врачи Галина Григорьевна Вдовиченко денгизда қаттиқ тўлқин бўлиб турган бир шароитда грек денгизчисига шошилинч медицина ёрдами кўрсатди. Совет врачи беморни даволаш билан бирга унинг кейинчалик ҳам қандай дори-дармон лозим бўлишини теплоходнинг махсус дафтарчасига инглиз тилида ёзиб қолдирди.

Совет врачининг хорижий элда кўрсатган беғараз ва самимий медицина ёрдами учун грек денгизчилари чин юракдан ташаккур билдиришди.

С. ҲИДОЯТОВ.

«ФАРА» ОПЕРАЦИЯСИ

20 январдан 11 февралга қадар мамлакатда биринчи марта «Фара» операцияси ўтказилади. Операцияни СССР Ички ишлар министрлигининг ГАИ бошқармаси бир қанча бошқа министрликлар ва идоралар билан бирга ўтказмоқда. Бу операциядан кўзланган мақсад автомототранспорт ёритгич асбобларидан фойдаланишни тартибга солиш ва уларнинг созланиши тўғрилигини назорат қилишдан иборат.

Маълумки, кўпгина фалокатлар сутканинг қоронғи вақтида рўй беради. Масалан, 1976 йилда худди шундай йўл — транспорт ходисаларининг учдан бир қисми кечаси содир бўлди. Қаршидан келаётган машина фараси нуридан ҳайдовчининг кўзи қамашиб қолиши фалокат сабабларидан биридир. Қоронғи пайтда шофёрнинг вазифаси мушкуллашади: кўриниш даражаси ўнлаб марта пасаяди, масофа хиралашади.

Ёруғлик таратувчи приборлардан тўғри фойдаланиш — осойишта ҳаракат гаровидир. Қарши томондан келаётган ҳайдовчининг кўзини қамаштириш, қоронғи жойда чироқни ўчириб туриш, узоқни ёритадиган чироқ ўрнига ўз вақтида кичигини ёқмаслик — буларнинг ҳаммаси ачинарли оқибатларга олиб келиши мумкин.

1977 йилда ўтказилган танлама текширувда 80 процентга яқин автомобилнинг фаралари нотўғри созланганлиги маълум бўлди.

Кўп кишилар қўшимча фаралар ишлатишга ҳаракат қилади. Қоида бўйича туманга қарши маълум гостдаги иккита қўшимча фара қўйишга рухсат этилади, бу қоидага қатъий амал қилиш— операциямизнинг вазифаларидан бири.

Аҳоли яшайдиган пунктларда кўриниш ёмонлашган шароитда қабариқ ёруғлик ишлатмасдан, яқин масофани ёритувчи фара билан ҳаракат қилиш фалокатга йўл қўймаслик учун катта аҳамиятга эга. Литва ва Эстония ССРда, Ленинград областида ўтказилган экспериментларда бу факт тасдиқланган. Яқин орада бундай ҳаракатни бутун мамлакатда жорий этиш кўзда тутилмоқда. Бу эса ёритгич асбобларни созлашга алоҳида эътибор беришни талаб этади.

Бутуниттифоқ «Фара» операцияси ҳайдовчиларнинг манфаатларини кўзлаб ўтказилмоқда. Ахир йўллардаги хавфсизлик уларнинг бир-бирига ва ўз автомобили асбобларига эътиборли бўлишига боғлиқдир.

О. БОЙЦОВА,
СССР Ички ишлар министрлиги ГАИ бошқармасининг ходими.

(ТАСС).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

«ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА ТИКИЛГАН ПАЛЬТОЛАР ЧИРОЙЛИ ВА МОДАЛИДИР, АЁЛЛАРИМИЗ, АЙНИҚСА ЁШЛАР УЛАРНИ ЁҚТИРИБ СОТИБ ОЛМОҚДАЛАР.

Савдо ташкилотларининг буюртмаларига биноан ТОШКЕНТ «МОДАЛАР УЙИ» ТОМОНИДАН ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН 190 ГА ЯҚИН МОДЕЛДА Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ЭРКАКЛАР, ХОТИН-ҚИЗЛАР ВА БОЛАЛАР УЧУН КИЙИМЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРМОҚДА

Суратларда янги моделлардан намуналар кўрсатилган.

«МОДАЛАР УЙИ»НИНГ РАССОМЛАРИ 1978 ЙИЛДА БИРЛАШМАДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ УЧУН ҚИШКИ ВА МАВСУМБОП ПАЛЬТОЛАРНИНГ ЯНГИ МОДЕЛЛАРИ КОЛЛЕКЦИЯСИНИ ТАЙЁРЛАДИ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ ЛОЙИҲА-КОНСТРУКТОРЛИК ВА ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/I да **Дилором,** 18/I да **Бир актли балетлар,** 19/I да **Чио-Чио-Сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/I да **Парвона,** 18/I да **Кўрмайин босдим тиконни,** 19/I да **Саҳро тор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/I да **Жоним фидо,** 19/I да **Хонума хоним.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА—17/I да **Тинмасин соз,** 18/I да **Ўқилмаган саҳифа,** 19/I да **Тўй муборак, қари қиз.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **ЯНГИ ПРОГРАММА. «ИККИ СОАТ КУЛГИ»** (19.30).

КИНО

17 ЯНВАРДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Севги синови** (кечқурун).

Севги синови — «ЧАЙКА» (17, 18.45, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (18, 20, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18, 20.45), «ДРУЖБА» (кечқурун).

Бу ишнинг менга дахли йўқ— «ГУНЧА» (17, 19, 20.40).

18 ЯНВАРДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Севги синови** (кундуз ва кечқурун).

Севги синови — «ЧАЙКА» (11, 13.30, 16, 18.45, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 15, 18, 20.45), «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Висолга ошиқаётган қиз — ҲАМЗА номли (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

19 ЯНВАРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Вақт» информацион программаси. 9.35 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 9.55 «Қўшиқларимиз, парвоз эт!» 10.25 «Мангу даъват». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 9-серия. 11.30 Ж. Верди асарларидан концерт. Москва Давлат филармониясининг академик симфоник оркестри ва ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театри солистлари ижро этадилар. Дирижёр — РСФСР халқ артисти Ю. Симонов. 15.00 Ҳужжатли фильмлар программаси. 15.50 Д. Фурманов. «Чапаев». 16.35 «Тарих саҳифалари». Афиналар. 17.00 «Бил ва уддала». Ёш техниклар учун кўрсатув.

17.45 «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 18.30 Янгиликлар. 18.45 «Жаҳон халқларининг ижоди». 19.15 «Миллионлар ленинча университети». «Интеграция одимлари». Кўрсатувда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг секретари Н. В. Фадеев иштирок этади. 19.45 Молдавия бадиий коллективларининг концерти. 20.20 «Мангу даъват». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 10-серия. 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.00 «Театр ҳақида ҳикоялар». Кўрсатувни Н. А. Абалкин олиб боради. 22.40 «Скрипка ижроси учун ёзилган миниатюраларни СССР халқ артисти, Ленин мукофотининг лауреати Л. Коган ижро этади». Фильм-концерт премьераси. 23.30 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Тежамкорлик режими ва хўжалик ҳисоби». Жамиятшуносликдан ўқув кўрсатуви (рус.). 12.00 Телевизион бадиий фильм. (рус.). 12.30 «Тежамкорлик режими ва хўжалик ҳисоби». Жамиятшуносликдан ўқув кўрсатуви. 13.00 «Малишок» программаси (рус.). 13.30 «Болтиқ осмони». Бадиий фильм. 1-серия.

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». 18.30 «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп программа. 19.00 «Чорвачилик — зарбдор фронт». 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.30 «Ўн икки учрашув». Эстрада программаси. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Орзу». Телевизион фильм-концерт. 21.20 «Қўриқхоналар ўлкаси». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.30 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.00 «Болтиқ осмони». Бадиий фильм. 2-серия. 23.20 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

Тошкент кўрсатади. 18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.00 Болалар учун фильм. «Қувноқ поезд». 19.30 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Француз тили. 20.00 Тошкент янгиликлари. 20.20 «Классик куй саҳифалари». 21.00 Ўқитувчилар учун консультация (рус.). 21.30 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика.

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР
«МИНМОНТАЖСПЕЦСТРОЙ»НИНГ 93-ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ТРЕСТИГА
катта бухгалтер-ревизор, омбор мудири
КЕРАК

«Узсельхозтехника» бирлашмасининг
РЕСПУБЛИКА БАЗАСИГА
юк ташувчилар, электромонтёрлар, инженер-энергетик, ишчилар стропалчилар, автослесарлар
КЕРАК
Ишчиларга база транспорти хизмат кўрсатади.

Тошкент трамвай-троллейбус бошқармасининг
ЙЎЛ ХИЗМАТИГА
йўл ишчилари, трамвай йўли стрелкаларига хизмат кўрсатиш бўйича ишчилар, бензин билан рельсларни қирқувчилар, йўлларни тозаловчилар, трамвай бекатларини тозаловчилар, йўлчи-техниклар, электр пайвандчилар, стропалчилар, компрессорли станцияларга хизмат кўрсатувчи мотористлар, темирчилар, автокранчилар, ёрдамчи ишчилар, юқори ва паст вольтли тармоқларнинг электромонтёрлари
КЕРАК

«ГОСНИИСРЕДАЗПРОМЗЕРНОПРОЕКТ»
институтининг
ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИГА
архитектура-қурилиш, электротехника ва технология бўлимларига инженерлар, катта инженерлар, теплотехниклар, технологлар, генпланчилар
КЕРАК
Меҳнат ҳақи 1 категория бўйича.

«УзПРОМВЕНТИЛЯЦИЯ»
трестининг
СОЗЛАШ-ИШГА ТУШИРИШ БОШҚАРМАСИГА
МКА—6.3 кранида ишлаш учун кранчи ва ёрдамчи ишчи
КЕРАК

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг
ТОШКЕНТ ШАҲАР РАДИОТРАНСЛЯЦИЯ ТАРМОҒИГА
симли радиоэшиттириш радиоаппаратураларига хизмат кўрсатиш бўйича электромонтёрлар, шаҳар радиолаштириш ҳаво-кабель линиялари эксплуатацияси ва ремонти бўйича электромонтёрлар
КЕРАК
Корхонада меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги мукофот-прогрессивкали системаси қўлланилган.

ЎЗБЕКИСТОН КЎРЛАР ЖАМИЯТИГА
аппаратда ва корхоналарда ишлаш учун катта бухгалтер-ревизор, бош бухгалтер ўринбосари, секретарь-машинистка, Тошкент ишлаб чиқариш комбинатининг бош бухгалтери, Свердловск ишлаб чиқариш комбинатининг бош бухгалтери ва кадрлар бўлими бошлиғи
КЕРАК

ТОШКЕНТ ХЛАДОКОМБИНАТИГА
мороженое фабрикаси ишчилари (аёллар), омборчилар, пайвандчилар, дурадгорлар, бўёқчилар, юкчилар, ускуналарни тузатиш бўйича слесарлар
КЕРАК

АВТОВОКЗАЛЛАР ВА ПАССАЖИР АВТОСТАНЦИЯЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА
инженерлик электр ускуналари профилактикаси бўйича электромонтёрлар, ташқи электр тармоқлар эксплуатацияси бўйича 5-6 разрядли электромонтёрлар, сув таъминоти бўйича слесарь-сантехниклар, канализация ва насос станцияси бўйича 4—5 разрядли слесарь-сантехниклар, слесарлар, дурадгорлар, 5 разрядли бўёқчилар, автобуслар ишлаб чиқариш биноларини тозаловчилар, қоровуллар, боғбонлар, навбатчи администраторлар, перрон ва зал бўйича навбатчилар
КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси 4-уй, 3-подъезд, 5 хона. — аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси.

Ўзбекистон Кўрлар жамиятининг Тошкент ишлаб чиқариш комбинати коллективи комбинат ходими М. Бориевага турмуш ўртоғи **Жўра Алимович ШЕРАЛИЕВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет. **Тошкент оқшоми**
18 ЯНВАРЬ, 1978 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000: ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. 03136. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. ИНДЕКС 64579. Нашр Д—1215.